

ПОЛИТИКИН

1
ДИНАР
1952

ГОДИНА
XXIV
БРОЈ
855
18. V 1968.

ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

НАЈ! НАЈ! НАЈ!

УЧЕНИЦИ! Наш занимљив конкурс се наставља. Опишите нам свог учитеља (учитељицу), наставника или професора кога највише волите. Сваке недеље објавићемо писмо једног ученика који буде доказао да је његов професор, наставник или учитељ најбољи, али не само у школи већ и у животу уопште. Испричајте нам који вас је догађај, његов поступак или гест уверио да је ваш наставник најбољи.

Ученици! Уз писмо о учитељу, наставнику или професору пошаљите нам и фотографију читавог вашег разреда на којој се добро види наставник о коме пишете. Обележите на фотографији и њега и себе (X) да се зна ко пише.

СВЕ ПРОБЛЕМЕ РЕШАВА МИРОЉУБИВИМ ПУТЕМ

Четврту нашу петицу и часовник с угравираном посветом добио је професор Зоран Радуновић. О њему је његов ученик Ранко Кљајић из Крушчића, Бачка, који такође добија часовник, написао:

„Крушчић је мало место у Бачкој. Главна улица је пуна зеленила. Највише има топола, дудова и липа, а с обе стране улице су травњаци. У тој улици је наша школа. Лепа велика зграда са пространим двористем и игралиштем. У тој згради ради мој професор Зоран Радуновић. Човек средњег раста, увек на смејан и ведар. Он све проблеме реша-

ва мирољубивим путем. Речима увек успева да нам укаже на неку нашу грешку како је не бисмо поновили. Постоји још један разлог који све убеђује да је он најбољи професор који постоји.

Мој отац је такође, просветни радник у пензији. Раздвојен је од моје маме и живи у Срему. Док сам био код њега, учио сам добро. Завршио сам 6 разреда

с одличним успехом. Тада сам зажелео да дођем у Бачку код маме и да ту завршим осмољетку. Пристао је и ја сам дошао у Крушчић. Пошао сам у школу и до II полугодишита показао добар успех. Наставници су ме заволели. Међу њима се истицао професор Зоран. Подстицао ме је да учим и бодрио ме је. Међутим, ја сам средином II полугођа напустио VII разред. Одао сам се лутању и лошем друштву. И поред свих сугестија мог професора нисам се вратио у школу.

Почетком друге школске године професор Зоран је дошао код мене кући и ја сам му после много разговора и пријатељског убеђивања обећао да ћу доћи у школу. Пошао сам и из почетка се залагао а онда сам је поново напустио. То се исто поновило још једанпут. Коначно, напустио сам 15 година и

нисам могао (а ни желео) да више похаћам школу. Међутим свесрдно залагање и трогодишња борба мог професора су ме обуздали и ја сам на његову иницијативу и уз његову помоћ, приватно положио 7. и 8. разред. Када се сетим како је у току те 3 године сваки његов сусрет са мном био пун родитељске љубави и како је свака његова реч била савет, како је његово залагање (да завршим осмољетку) било корисно, ја сам потпуно убеђен да бољег професора нема и да неће, можда, никада бити. Срећан сам што је он мој професор и памтићу га целог живота.

Сада кад схватам шта је живот, свестан сам шта је све учинио за мене и желео бих да свако има таквог професора или наставника, јер би онда било мање нешколованих људи и мање би пропала лутало по нашој земљи.

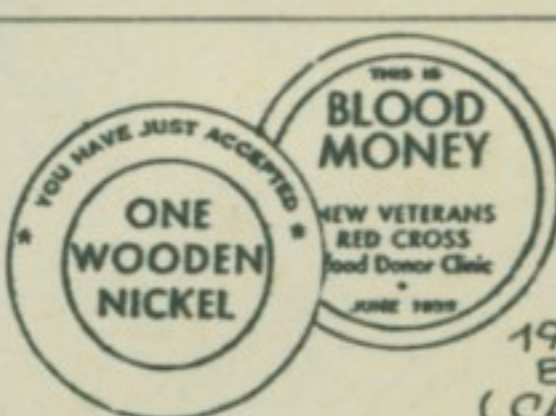
Ripley's

Веровали или не!

ПУСТИЊА

ИЗМЕЂУ РЕКЕ НИЛА И МОРА ЦРВЕНА ЈЕ, И ЗБОГ ОДРАЗА БОЈЕ ЊЕНОГ ПЕСКА ЦРВЕНО МОРЕ ЈЕ ДОБИЛО СВОЈЕ ИМЕ.

ДРВЕНИ НОВЧИКИ

ИСКОВАНИ 1955. ГОДИНЕ У БАНКУВЕРУ (САД.) КОЈИ СУ СЛУЖИЛИ ЗА НАГРАЂИВАЊЕ ДАВАОЦА КРВИ, МОГЛИ СУ СЕ ЗАМЕНИТИ ЗА ПРАВЕ, А НАЗИВАЛИ СУ ИХ КРВАВИ НОВЧИКИ.

АМЕРИКА БИЛОКА
„ЈАРЕБИЧНА ЈАГОДА“
ИЗ ДВА ЦВЕТА РАЗВИЈА ЈЕДАН ПЛОД.

ДОКТОР КРИСТИЈАН ГЛИК (1755-1831)
ПРОФЕСОР РИМСКОГ ПРАВА НА УНИВЕРЗИТЕТУ У ЕРЛАНГЕНУ (НЕМАЦИКА) ТОЛИКО ЈЕ ВОЛЕО СВОЈ ПОЗИВ ДА ЈЕ И ЗА ВРЕМЕ ШКОЛСКИХ РАСПУСТА ДРЖАО ПРЕДАВАЊА ЈЕДНОМ СТУДЕНТУ КОМЕ ЈЕ ПЛАКАО ДА ГА СЛУША.

КАМЕНИВИ МЕЂАШИ
У ТАЈЛАНДУ ИМАЈУ ОБЛИК МИНИЈАТУРНИХ ХРАМОВА.

ДОКТОР ЏОН СПЕНСЕР

(1758-1826)
ПУТУЈУЋИ НА КОЊУ ОД ЈЕДНОГ БОЛЕСНИКА ДО ДРУГОГ ПРОЧИТАО ЈЕ СВА ШЕКСПИРОВА ДЕЛА 8 ПУТА.

ТАТОШ НА ЛЕТОВАЊУ

1 ЧИШАО САМ
2 ЧИШАМ...

Поставили смо им само два питања: коју су књигу највише волели у детињству и шта сад читају.

МИЛОРАД ПАНТОВИЋ, инж. арх.: Већ од раног детињства слушао сам од оца о вредности и значењу читања, о лепоти и богатству народних песама и о делима: Змај Јове Јовановића, Доситеја Обрадовића, Вука Караџића, Шантића, Дучића, Бранка Радичевића, које сам почео да читам, а касније, Толстоја, Дантеа, Бајрона итд. Како сам врло рано почео да цртам, то сам из читаних песама, нарочито народних, цртао сам поједине личности, онако како сам их ја замислио и видео кроз ту песму, на пример Краљевића Марка на његовом Шарцу, у разним позама, затим Милоша Обилића — како се бори на Косову пољу итд. Све ово ме је заокупило, па сам све више и више читао, тако, да није пролазио ниједан дан без читања — свугде и на сваком месту, у шетњи, код куће, на летовању, свугде сам носио књигу. Ово моје интересовање није било само ради забаве, него сам тежио да читаним корисних књига допуним и проширим што више своје знање. Данас, иако ми много времена одузима читање стручних часописа и литературе, моје интересовање за друге области није ништа ослабило; као за књижевност, уметност, филозофију и науку. Врло често читам, раније прочитана дела с намером да би их што боље схватио и створио своје лично мишљење и критику. Тако сада моментано поново читам: књигу „За сваки дан“ од Уроша Петровића, Монтејеје „Есеје“, Хегелову „Естетику“, „Филозофију уметности од Тена, итд.

МИЛИЦА МИЛАДИНОВИЋ, пр-вакиња Опере: Кажу да су небрививи и незаборавни доживљаји из ране младости, из нашег детињства. Књига је за мене доживљај, било је много доживљаја, много књига, али она која ме је увек вукла себи у тим раним данима нашег живота јесте Швабеова — „Приче из класичне старине“. Не знам шта ме је тако магнетски привлачило тој књизи! Можда баш та нестварност, или баш то што су богови с Олимпа ситазили у наше сфере и живели људским животом са свим страстима и манама овоземаљским. Интересовање за ту књигу било је тако снажно да сам, као мајка пренела ту приврженост тим причама и на свог сина. Утицај на њега је био још већи и судбоносији. Он је одмах по српшеном четвртном разреду основне школе отишао у класичну гимназију. Данас студира режију и обећава, као испитну представу једну од грчких драма, а коју, то ћемо видети. Сада се одмарам крај Калдерона, Лопе де Вега, Лорке, покрај шпанске тирике, коју је приредио В. Кошуткић, „величанствена лирика која пружа пуноћу и смисао битисања“.

МИХАИЛ
ТАЉ:

КАД САМ БИО МАЛИ...

Кад сам био мали нисам се ни надао ни страховао да ћу постати шахиста. Исто тако ни моји родитељи. Било је толико лепих ствари на овом свету: дрвеће, лопта. Мислио сам тада да ми једино Јашин, Лав Јашин може бити конкурент. Опасност да умрем од скромности није ми, очигледно, ни у то време претила. Случајно, сасвим случајно наишао сам на шах. У ординацију мог оца долазили су пацијенти и ја сам почео да играм са њима, просто забављао сам оне који су чекали. Губио сам, знао сам само правила, нисам вукао по-тезе којих није било у правилима. Једноставно, био сам слаб шахиста, али ме све то није много погађало. Биле су ту књиге, музика, другови и то што сам губио од неких тамо „чика“ није ме много узбуђивало.

А онда је дошао удар, моје самољубље претрпело је стра-шан ударац. Имао сам тада скоро десет година. У Ригу је допутовао мој брат од ујака. Почели смо да разговарамо прекидајући један другог, онако: „Ја имам колекцију пибица“, „А ја марке“ и он-

да углас: „Знам да играм шах“. Он је био старији од мене, већ је ишао у дом пионира. Међутим, нисам се збунио. Али, ужас! Прва партија само четири потеза. Друга, исто толико. Био је то страшан ударац за мене, мој понос. То се одразило на мој успех у школи, расположење. Ни о чему другом нисам могао да мислим. Лопта је престала да буде округла, дрвеће као да су ошишали, а ја сам само смисљао како да се осветим, том мом брату. И, ето тако ушао сам у тајанствени свет шаха. А на тај догађај с братом био сам и заборавио и сетно га се много касније кад више није било повратка из тог такозваног света шаха.

Тешко ми је да издвојим неки догађај из детињства. Сви су ту, под руком, али тешко је изабрати један. Ипак нека то буде мој први меч с Ботвиником. Имао сам тада дванаестак година. Ботвиник је допутовао на обалу мора да се одмори. Тек сад разумем шта значи бити уморан после битке за место светског првака света. Онда то, наравно, нисам могао ни да претпоставим. Моја тетка одиграла је у томе главну

У ИЗМЕЊЕНИМ УЛОГАМА: ВЕЋ ГОДИНАМА КОБЛЕНЦ ЈЕ ТАЉЕВ ТРЕНЕР И СЕКУНДАНТ НА ШАХОВСКИМ МЕЧЕВИМА. САДА СУ СЕ НАШЛИ НА ТЕРЕНУ КОБЛЕНЦА, ИНАЧЕ ПОЗНАТОГ СОВЈЕТСКОГ ТЕНОРА

улогу. Сазнала је да Ботвиникова „дача“ није далеко од наше. Пошли смо. Односно, она ме је водила. Испод мишке вукао сам шах. Шта знаш, можда ће га Ботвиник заборавити. Отворила нам је врата једна тетка, али туђа тетка. Гледала ме је сумњичаво. Схватио сам тек касније да се бојала конкуренције. Рекао сам јој шта желим, све нешто мислећи у себи какав ли је тај првак света кад хоће да игра са мном. Тетка је љубазним али одлучним гласом одговорила кратко: „Михаил Мојсејевич се одмара“. Морао сам да чекам пуних дванаест година па да дође до сусрета са њим, 1960. године. Најзад сам сео преко пута њега. И реванширао му се. Баш сам злопамтило.

Читао сам кад сам био мали све што би ми дошло до руку. У том погледу између мене у детињству и данас нема разлике. Само ми је сада избор већи. Све сам читао до краја. То васпитава стрпљење. За сваку књигу претпостављам да је интересантна док ми аутор не докаже супротно. Подсећам себе на оног Петрушка из Гогољевих „Мртвих душа“. Све могу да читам: и телефон-

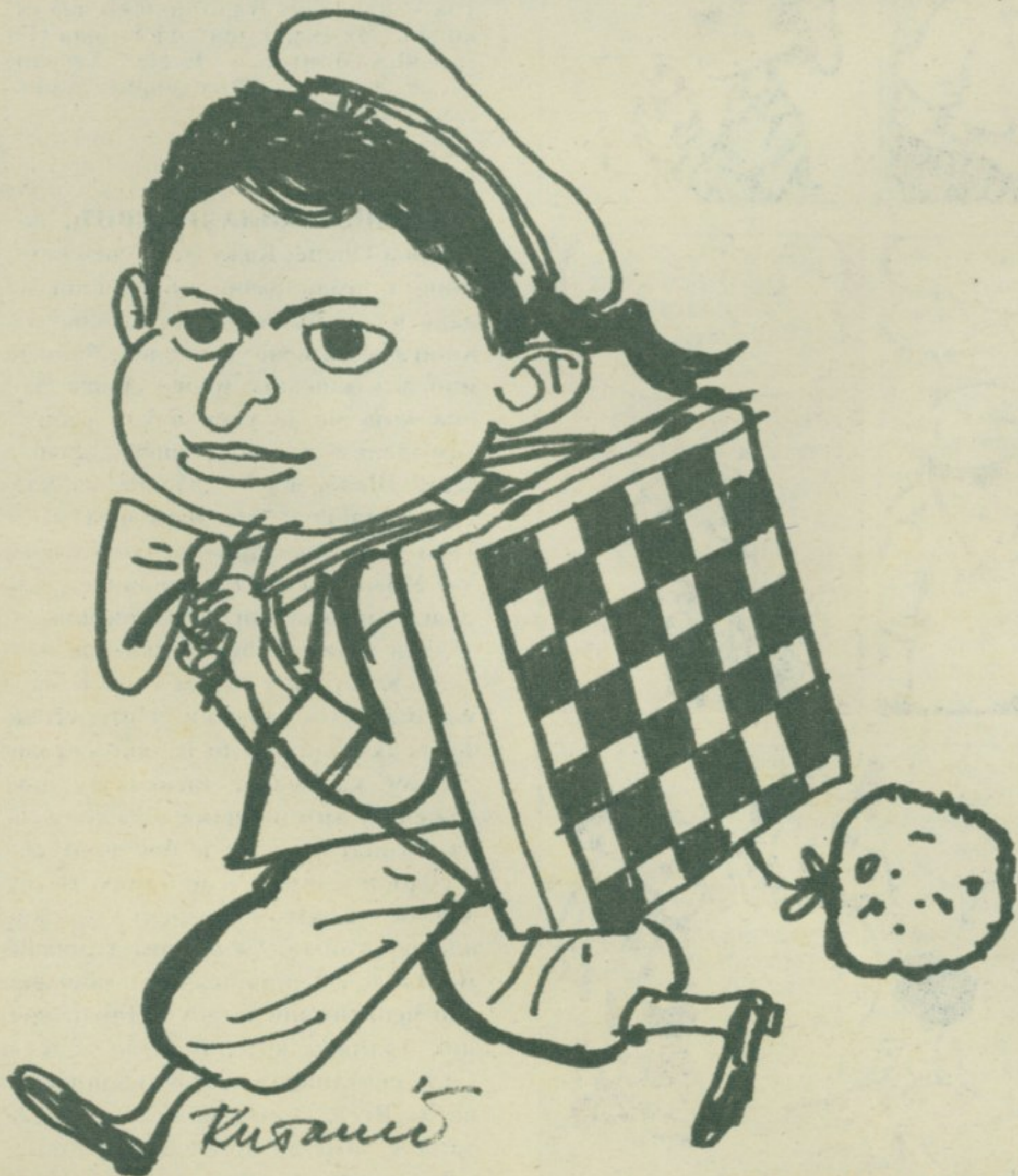
ски именик, и кувар с рецептима, речнике, све. Да издвојим неку? Онет ми је тешко, али ако морам то су свакако „12 столица“ Иљфа и Петрова. То је био и мој дипломски рад на факултету. Значи, дође ми некако и професија, а не само љубав. А јунак? Наравно, Остап Бендер. Не, „Златно теле“ не волим као „12 столица“. Оно је нешто друго, заслађено конјунктурним шећером.

Не бих желео да мој син буде шахиста. Не, никако. Он мисли да зна да игра. Али, морао би му доћи у госте брат од ујака па да стварно научи да игра. Он сада има 7. година, шест месеци и, дозволите да израчунам, и 21 дан. Пожелео је да му из Југославије донесем „Конструктор“. А ја нисам волео играчке. Нисам волео у детињству технику (за мене је упуљач техника). Била је то од почетка једна узајамна нељубав. Нисам волео ни да цртам. Некад то нисам волео а сад просто не знам. Није ми ја сно откуд код мог сина да воли технику кад смо и мајка и ја, како се то каже хуманитарно овредељени. Кажу да личи на мене, али кад спава личи само на њу.

А КАД БИХ ОПЕТ БИО МАЛИ

Кад бих опет био мали, желео бих да све буде опет онако како је било и опет бих чекао свог брата од ујака. Без

страха. Ништа не бих мењао. Друге грешке, сем што сам се родио, нисам правно!

КАД ЈЕ МИША ТАЉ БИО МАЛИ

100 МИНУТА

У ПЕТНАЕСТОМ ВЕКУ

Упутно сам се у Музеј пољске армије веома узбуђен при помисли како ћу се осећати у челичном оклопу из XV века.

Дакле, представа почиње!

Управа музеја ставила ми је на располагање свој најскупљи оклоп, готски, ручно кован, из времена од 1450—60 године. Садашња његова цена — уколико уопште може да се претвори у новац — око 25 милиона старих динара. Испада, хермелини су у поређењу с готским оклопом најобичније прње...

Журно сам скинуо са себе већ подуже носено одело из двадесетог века на један ред да бих се предао навлачењу оклопа што је трајало скоро читав час. Зар толико? Наравно, само кад бисте знали колико ту има каншева, закачки и куклица.

Давно ме још нико није облачио (последњи пут када сам био мали), а сада то чини симпатични конзерватор музеја. Он је брзо и спретно свукао лутку, а затим је почео да делове брижљиво ставља на мене — један по један. Уз пут ми рече да је овај оклоп свог власника стајао најмање једно село или у најбољем случају велико крдо говеда, дакле — читаво имање.

Први делови панцира — а има их равно 68 — својим металним звекетом заголицали су ми фантазију. Затварам очи и група музејских стручњака која ме окружује — два кустоса и други конзерватор претварају се у људе из моје витешке пратње, а први конзерватор кога пробија девет знојева око склапања оклопа — то је мој оружаник који ме опрема за борбу...

Чујем заглашени топот кошних тешких бојних коња и звекет судара: почиње двобој на живот и смрт дугачким мачевима и копљима од четири метра! Мора да још траје тринаестогодишњи рат с крсташима. Колумбо? Он ће кренути на освајања океана тек после четири деценије.

Враћају ме у стварност челичне ципеле. Стежу ме. Навучене су на кратке чарапе пошто нису могле да стану на моје ципеле. Оне су веома дугачке и имају облик репа младог крокодила. Хо, хо! Власник оклопа није био баш макар ко. Јер, у она времена дужина врха ципела означавала је и величину моћи њиховог власника.

Имао сам на ногама само скромне чарапе од перлона док је витезове ноге штитила од челика мека постава од лосове коже. Данас од њих ништа није остало — иструлиле су. Исто тако није истрајао до наших дана ни грудњак који је витез носио испод оклопа. Прво се навлачила на груди ланена кошуља преко ње чипкаста блуза и најзад грудњак од лосове коже. Тек онда се навлачио оклоп. Моје тело одвајала је од хладног челичног панцира дебља „шлофијанка“ коју сам позајмио од једног радника у музеју, а први конзерватор комплетирао је доњи део моје гардеробе панталонама од свог радног одела.

Мој оружаник (пардон, конзерватор) већ се труди пола сата, а ја још нисам обучен. Стежу ме и делови за заштиту колена и голеница а груди притиска испупчен, али за мене нсувише узан оклоп. Мој средњовековни предак био је изгледа мршавији. Конзерватор сад учвршћује лабеденик, лимене плочице које штите бедра. Комплетно обучен бићу тежак око 100 килограма. Сам оклоп тежак је око 22 килограма.

Засада стрпљиво подносим све nelaгодности које прате облачење: час мора да се притегне нека пређица, час нарамница треба да се накнадно учврсти жицом да не би попустили каишеви. Врат савременог Пољака изгледа да је дебљи јер се на њега такозвани подбрадак веома тешко навлачи. Конзерватор је превукао преко мога врата челичном ивицом као тупим жилетом. Бриди ђаволски!

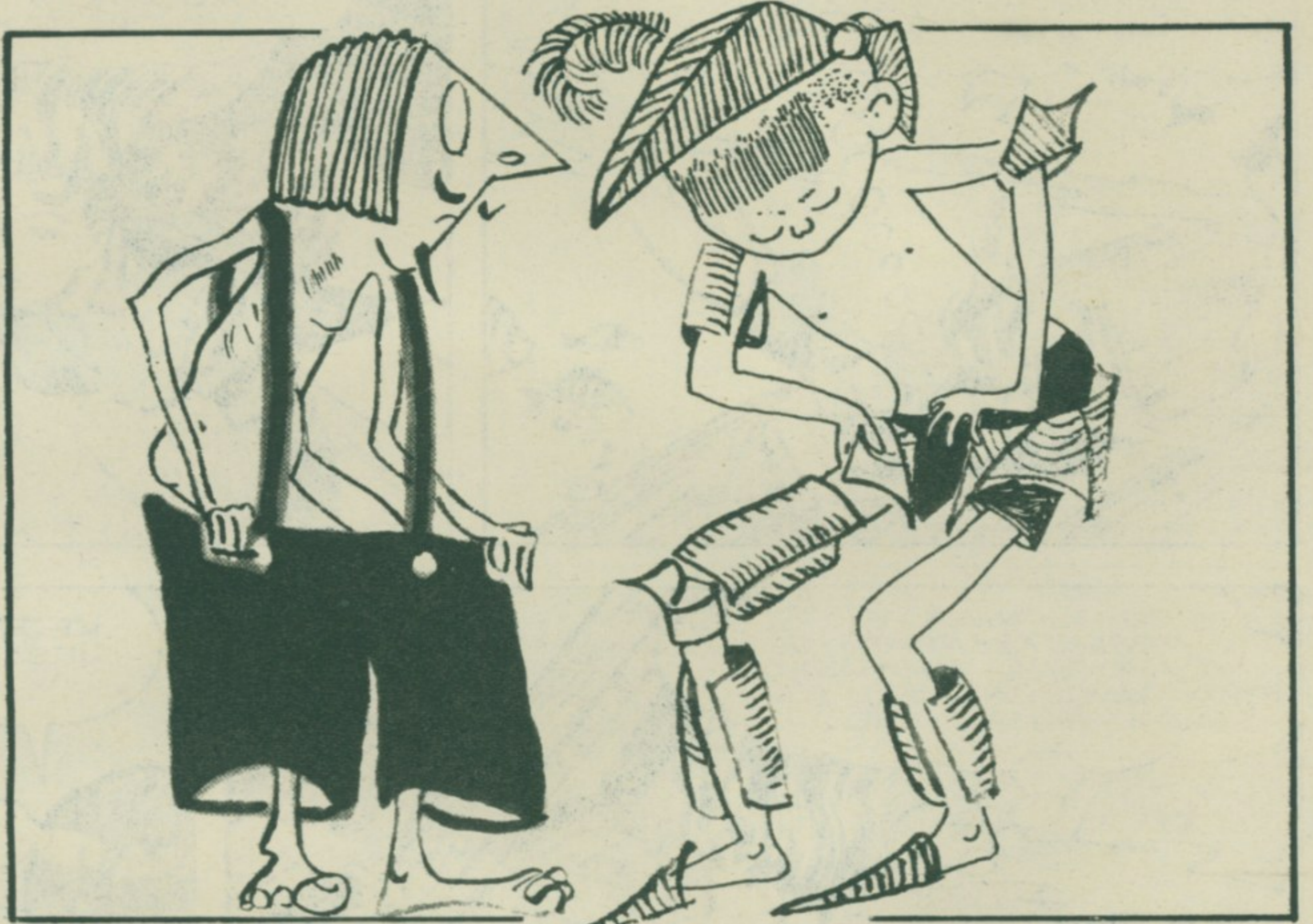
Од узбуђења сам заборавио огреботине око леве кључњаче — траг од стављања нарамника који треба да штити тај део мога тела од непријатељских удараца.

Стежем зубе и подносим све физичке болове с јуначком гримасом. У ствари, осећам се

као у лименки за конзерве. Нешто ме гуши — тело формално не може да дише. Кувам се у властитом зноју који ми облива груди и рамена. Челик је изгубио своју почетну хладноћу.

И поново се одвајам од стварности — мисли ми пуне саосећања блуде према претку. Како је он имао тешку (дословно!) судбину. Морао је да носи „грудњак“ од 23 килограма на парадама, на крундрбеним свечаностима, у свечаним приликама, пред полазак у рат. Па и на бојном пољу. О, витешки хлеб није био баш тако сладак.

Већ осећам извесне тегобе иако још није прошао један час, откако ме облаче. Срећом,

последњи челични делови навлаче се прилично лако: делови за заштиту рамена и надлактице стоје доста комотно на мојим рукама. Конзерватор ми објашњава:

— Власник оклопа није био мишићав. Али је зато имао дуже руке и ноге од ваших. Уз то сигурно за једно 5—7 сантиметара био виши (ја сам висок 175 см). За она времена — малтене јер су онда људи били нижи растом од нас. Оклоп који сте навукли други је по величини у музеју.

Од његовог објашњења није ми много лакше.

Ево и последњег тренутка, опраштам се од цивилизације: скидам „омегу“, реквизит који ми отежава духовни контакт с древним временима. А до малопре неуморни конзерватор окачио ми је на обе стране груди (близу пазуха) две масивне заштитне плоче и ставио ми у руке средњовековни мач који ми досеже до прсију.

Фото-репортер сваки час блесне флешом. Управо је испуцао филм и сада опет пуни касету. Користећи тај тренутак, млада сарадница музеја ставља ми у руке стари број „Пшекруја“ — треба да направи снимак како читам.

Гледај, о душе племенитог претка чији оклоп данас носим, ово омаловажавање витешког позива! Та ти си презирао вештину читања и писања — занимање недостојно правога ратника. Живео си само зато да ломиш копља и укршташ мач, а учење азбуке оставио си поповима и цивилима...

Тек сада почињу праве муке. Јер, најзад после једног сата (вероватно космонауте облаче

брже) закончано је и последње дугме. Сада је само недостајао челични шлем. Ево и њега — тешка челична заштита средњовековне главе. Загушљиво је у овом оклопном шеширу, с муком се граби покоји гутљај ваздуха. И тамно је. Једини прозор у свет је уски прорез од увета до увета.

Мој витез мора да је имао шиљасту и дугуљасту главу: да би могао да види део света који га окружује, морао је много да забаци главу. Руке подижем врло тешко — савијање лакта отежава нарамник који ми пада на руку ниже него што је потребно („онај“ је имао дуже удове), а надлактик штрчи непрописно над надлактицом. Осећам се као тенк.

Скидам шлем што год могу брже и стављам под пазуху ову челичну капу држећи у истој руци мач. И ево вршим прву пробу: правим неколико корака. Свако пружање ногу праћено је боловима у стопалима која су заробљена тешким челичним ципелама. Моја чашица на колени стоји испод избочина у којима су лежала колена мога претка (сад схватам и сам да је ипак био виши од мене).

Док шетам по паркету, звекет моје опреме није нимало слабији од онога који је чинио средњовековни витез (ово гласно звецкање било је тада знак бонтона).

Иначе, витез који се борио у таквом оклопу, никада се није кретао у њему пешице, сем ако је на то био приморан. Он је седео чврсто у седлу са широко испруженим ногама.

Нисам имао хата — уосталом, коњ би се данас сигурно уплашио или насмејао кад би ме видео! Дакле, преостало ми је само да ходам. Стезала ме је челична плоча око рамена, тупа ивица парчета које штити голеницу убијала ме је испод колена. Права мука!

Затим сам достојанственим и тутњавим кораком напустио зидове музеја. Могао сам да се крећем само веома полако. Неколико корака у минути. Најтеже је било да савладам неколико степеница која деле изложбени дворану од излазног хола — дугачке ципеле нису могле да стану на степенице. Ишао сам поребарке стављајући ноге као смучар када се спушта низ падину. И најзад, дашак свежег ваздуха!

Позирам фото-репортеру у дворишту на постољу велике хаубице из последњег рата. Само да не нахватам реуматизам: постава мојих челичних ципела — то су само моје танке перлон чарапе, а стојим на хладном камењу.

За то време иза гвоздених решетки на оградни музеја окупљају се људи. Гомила расте. На прозорима зграде музеја помаљају се раздрагана лица службеника.

Време је да се вратим у XX век... Није то тако лако као кад свлачим лако одело на један ред. Резултат излета у XV век: неколико модрица и огреботина, нажуљена до крви покожица и надувена нога у чукљу с којег је плик спласнуо тек после три дана.

Можда је то освета мог средњовековног претка.

КАПЕТАН Кејт

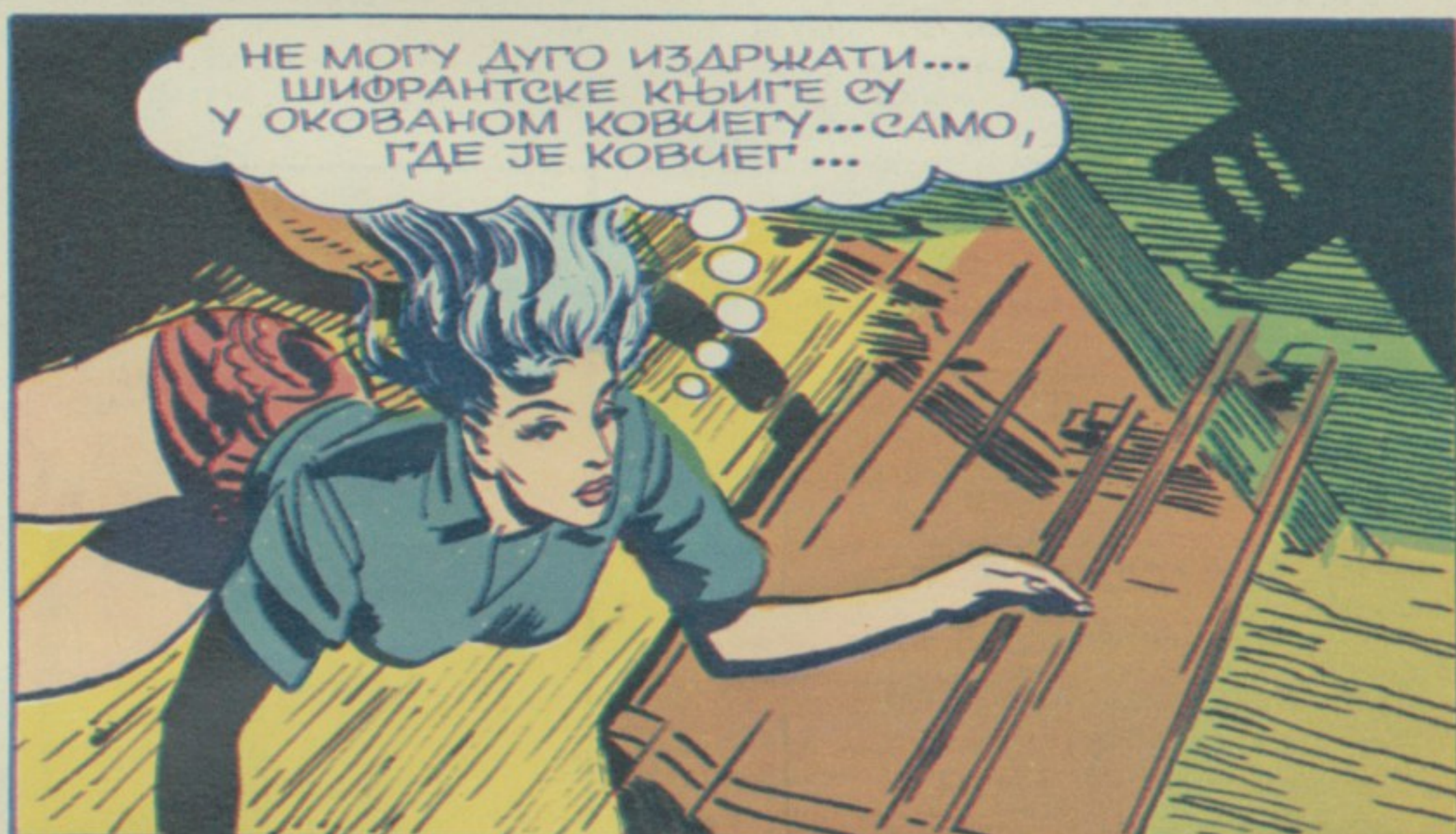
КАД ПОРУЧНИК РОЈАЛ НИЈЕ УСПЕО ДА ПРОДРЕ
У ПОТОГЉЕН БРОД, КЕЈТ ЈЕ ОДЛУЧИЛА ДА ПОКУША ...

ТО ЈЕ СТРАШНО...
ДА СЕ ОНА САМА ИЗ-
ЛАЖЕ ОПАСНОСТИ!

ЈА САМ МРШАВИЈА
И ЛАКША. НЕЋУ, НАДАМ СЕ,
ПОРЕМЕТИТИ РАВНОТЕЖУ БРОДА!

НЕ МОГУ ДУГО ИЗДРЖАТИ...
ШИФРАНТСКЕ КЊИГЕ СУ
У ОКОВАНОМ КОВЧЕГУ... САМО,
ГДЕ ЈЕ КОВЧЕГ ...

НЕ МОГУ ДА ГА
ИЗВУЧЕМ! ЗАТРПАН ЈЕ ...
А АКО ЈАКО ПОВУЧЕМ,
ОВА ОЛУПИНА МОЖЕ ДА
СКЛИЗНЕ СА СТЕНЕ!

КЕЈТ!
ЈЕСТЕ
ЛИ...

ДА!
ТАМО ЈЕ!
АЛИ ЈЕ
ЗАТРПАН!

ЗА ТО ВРЕМЕ, НА ОБЛИЖЊЕМ ОСТРВУ...

ТАЧНО КАО ШТО ЈЕ
КАПЕТАН ПРЕДВИДЕО...
ОНИ НЕШТО ТРАЖЕ!

ПОЛИЦИЈСКОМ ПСУ ЈЕ СТАВЉЕН ЗЛАТНИ ОЧЊАК

Не, не може се рећи да је расна керуша Сју била тако сујетна да је желела да се разликује од својих четвороногих пријатеља, па је зато ставила — златни зуб. Тај зуб, који узгред речено није био ни јевтин, морала је да стави из „пословних разлога“. Она је полицијски пас британске авијације а тај зуб, очњак, сломипа је обављајући дужности. То ју је тако болено да није више могла ништа да ухвати вилицама. Више није била способна ни за рад.

Трогодишњој, одлично обученој керуши давали су само лакше задатке. А када је зубни лекар Питер Морган дошао у погор ваздухопловаца у енглеској покрајини Есекс, одмах су му се обратили с молбом да помогне Сју. Одвели су је у амбуланту, дали јој анестезију и зубни лекар се дао на посао.

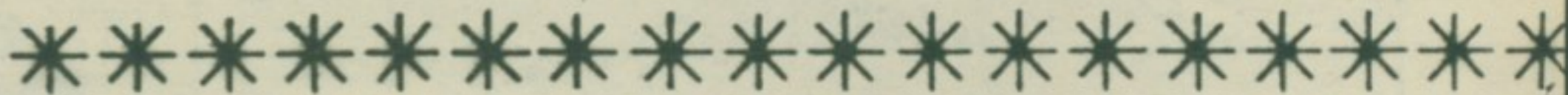
Поручник Бут, Сјуин господар, присуствовао је стављању златног зуба. Читава операција трајала је укупно 30 минута. Сада Сју поново може да се посвети својој послу, а то је хватање попова и провалника. Сигурно је да њен „златни ујед“ неће бити нимапо нежан.

ПАС

СА ЗЛАТНИМ ЗУБОМ

СЈУ ЈЕ ЈОШ У НАРКОЗИ. ЊЕН СОПСТВЕНИК ПОРУЧНИК БУТ ОДНОСИ ЈЕ У НАРУЧЈУ ИЗ АМБУЛАНТЕ.

Ћипурога

И ПОРЕД ЧИТАВОГ ИМЕТКА КОЈИ ЈЕ ДОБИО ЗА ЊЕГА, ЕГЛЕСТОН СЕ ТЕШКА СРЦА ОПРАШТА ОД ГОЛУБА ЗА КОЈЕГ ЈЕ ДОБИО 3.760.000 СТАРИХ ДИНАРА

НАЈСКУПЉИ ГОЛУБ

НА СВЕТУ

„Ваздухопловни потпуковник променио је власника за 37.000 нових динара“. Вест је одјекнула као бомба — додуше само међу голубарима Енглеске. А они су толико били поносни на свог „потпуковника“ — голуба старог пет година с дугачким „родословом“. Енглези које голубарство не занима на то само одмахују главама.

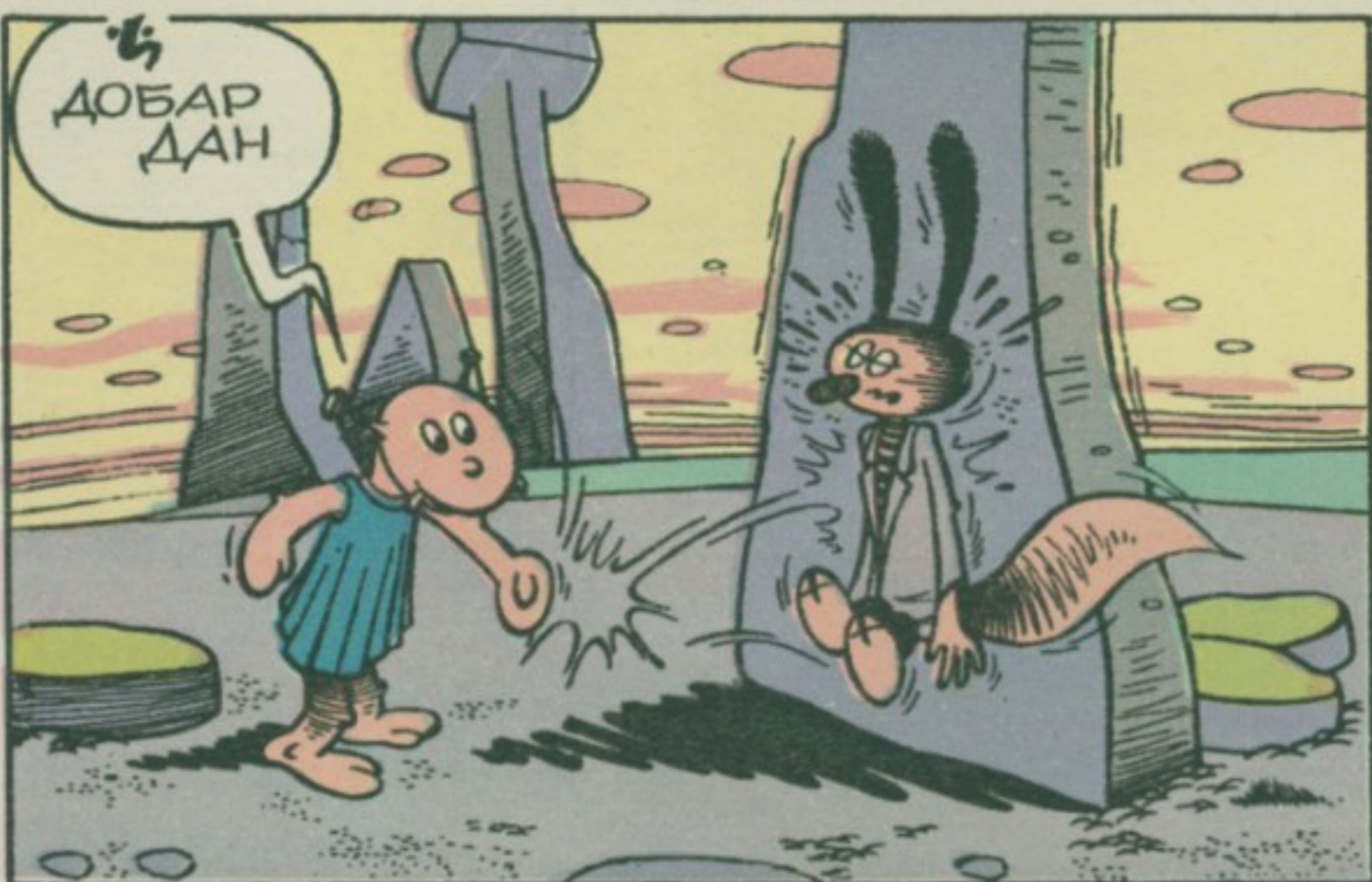
Нови његов власник постао је Јапанац Хирошани, председник Савеза одгајивача голубова из Хирошима, који је дошао у Енглеску и од Ричарда Еглестона из Лонг Мартона, по занимању месаара, откупио „потпуковника“ за рекордну суму од три милиона и 760 хиљада старих динара. Толико је, по њему, вредело дати за птицу која је недавно на интернационалном такмичењу прелетела стазу од Барцелоне до Енглеске — 1.700 километара — за 53 часа и 40 минута.

„Потпуковника“ су сместили у простран кавез јапанског љубитеља голубова и он је први пут полетео не својим крилима већ у млазњаку који га је с новим господарем одвезао у Јапан удаљен од Вестморленда 24.000 километара.

Најскупљи голуб на свету неће више у својој новој домовини учествовати у интернационалним такмичењима. Његов власник Хирошани плаши се да птица не одлети натраг својој дому. Због тога ће „потпуковник“ у Јапану имати само задатак да осигура потомке, који треба да постигну још већу цену на тржишту.

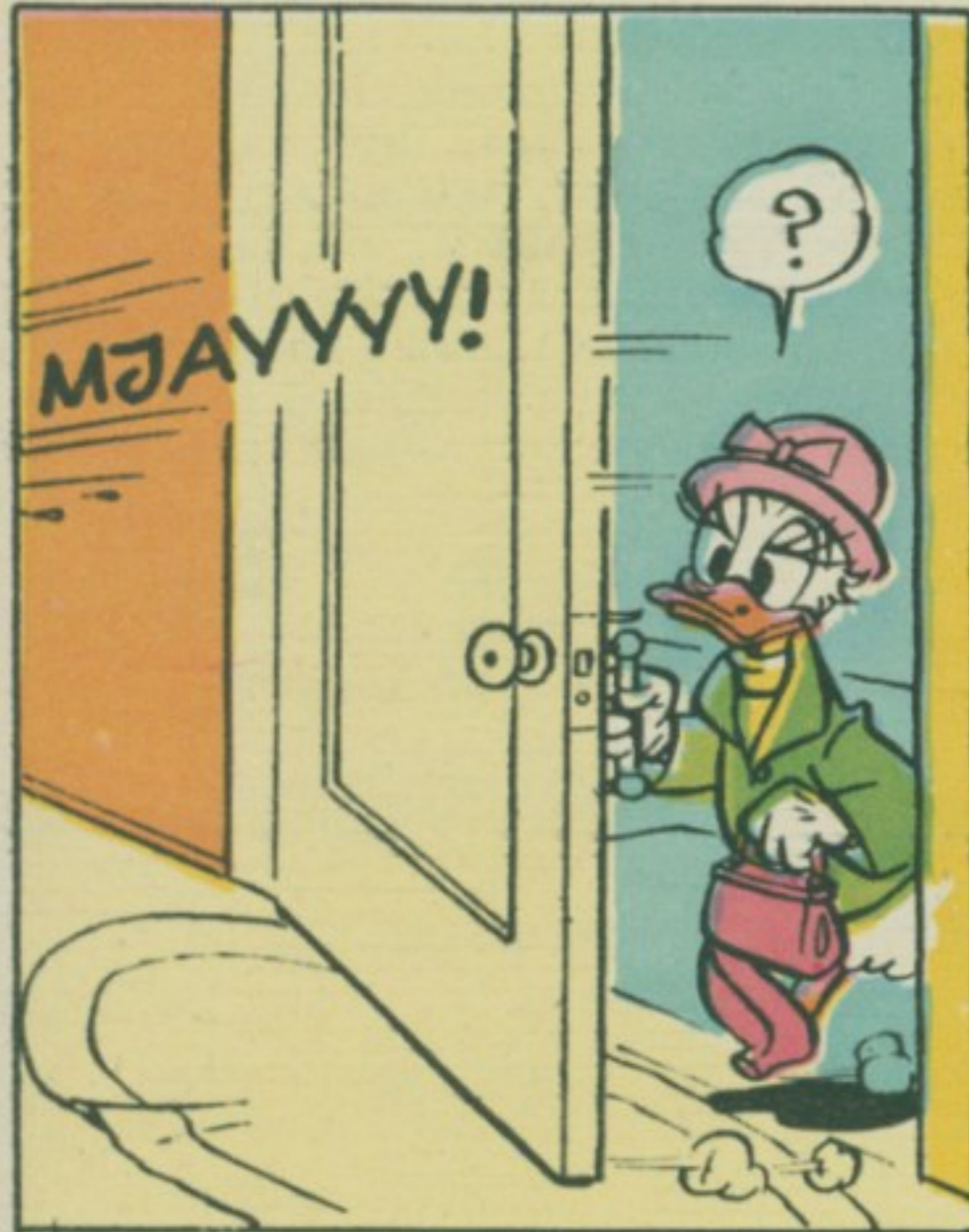
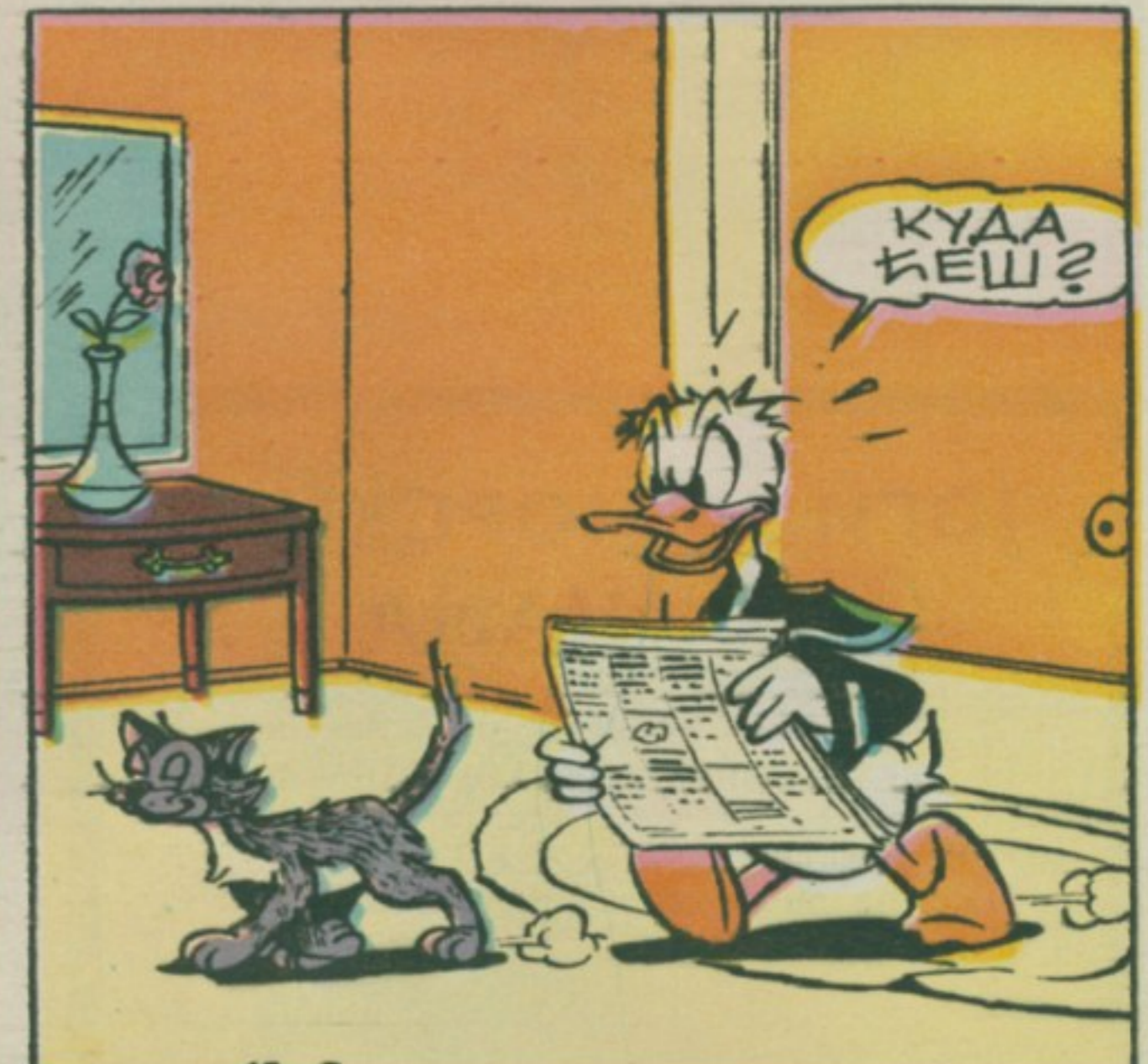
Његов бивши газда Еглестон је убеђен да ће ти потомци такође бити „шампиони“: „Жеља за победом ће им бити у крви“, изјавио је пошто је Јапанчев чек променио у готов новац.

ГРУ-ГРУ, ЧАПА И ТАЈАНСТВЕНИ ПРОФЕСОР Z.O.

WALT
DISNEY

ПАЈА
ПАТАК

МОЗДИК

Остварено пророчанство

Недавно је у Ла Плати, у Аргентини, умрла Кончита Перез и Беал, једна од најбогатијих жена у Јужној Америци. Више од двадесет пет година Кончита није изишла из своје куће јер јој је пре четврт века нека пророчица казала: „Пазите, кад први пут будете излазили из дома. То би за вас могло бити судбоносно!“

И заиста, њен први „излазак“ из куће после 25 година био је, по њу и те како судбоносан као што је, уосталом, сваки погреб судбоносан за онога кога — сахрањују.

ЗВУК РИБОЛОВАЦ

Разуме се сам звук не лови рибу! Али, данас се риболов не може замислити без звука. Разуме се треба објаснити: у питању је риболов навелико, огромним мрежама које вуку бродови.

Јата риба веома често се крећу на великим дубинама, понекад изнад самог морског дна. Ни највештији риболовац не може их открити. Али, њима у помоћ прискаче ехолот. Звучни снап одбија се од збијених риба и враћа се назад. На папирној ленти ехолота појављује се сигнал: има рибе.

ЈОГИ У МОРСКИМ ДУБИНАМА

Жак Мејел, Француз по народности који живи у Јапану, научио је од индијских јога да дуго остане под водом — не дишући. Недавно се Мејел спустио на дубину од 66 метара и остао под водом 4 минута и 2 секунда.

ФЛУОРОПЛАСТ — ЈЕДИНСТВЕНИ МАТЕРИЈАЛ

Замислите пластмасу која сачува своја својства и под дејством азотне, сумпорне, па чак и соне киселине. Ни лужне соли, од којих се свака пластична маса размекша као тесто, не делују. Предмети од ове пластмасае — флуоропласта — издржавају температуру од минус 196 до плус 170 Целзијусових степени. Поред тога флуоропласт спада у материјале с најглаткијом површином. Ниједан од природних материјала нема толико својстава корисних за технику.

ШКОЛА ПОЧИЊЕ 1. АПРИЛА

У Јапану школска година почиње првог априла. Тог дана први пут узимају школске торбе сви шестогодишњи дечаци и све њихове вршњакиње да би заједно са старијим ученицима кренули у школу. Јапанским основцима није лако. Још у првим разредима они треба да науче 1.000 хијероглифа и две азбукве од по 70 слова.

ВУЧЕ САМ СЕБЕ

За даље развијање смучања на води као спорта било је неопходно конструисати моторни чамцац без посаде да би смучар могао да тренира и без туђе помоћи. За „самотељење“ смучара сада се израђују чамци с мотором који се аутоматски искључи кад смучар изгуби равнотежу и падне у воду.

ТАЈНИ ЗНАЦИ

После дугог и пажљивог осматрања Интерполу је успело да открије систем помоћу којег се професионални коцкари споразумевају за време игре. Они су тај свој систем, који се састоји од димних знакова, позајмили од Индијанаца. И усавршили га, наравно на свој начин. Кад се дим од цигарете испушта кроз леви угао усана — значи једно; дим из десног угла има сасвим друго значење. И начин држања цигарете — између којих прстију, при самом дну или одмах испод запаљеног дела — има своје значење, као и начин одлагања цигарете на пепељару. Централна Интерпола у Паризу саставила је читаву листу ових сигнала.

Авантуре ГОРДОНА ПИМА

ПО РОМАНУ
Е.А.ПОА

НИ КРИВЕ, НИ ДУЖНЕ

Један непредвиђени догађај узбудило је пре извесног времена особље велике њујоршке поште. Приликом разврставања поштанских пошиљки, непажњом једног службеника отворио се пакет са ројем пчела. Може се замислити каква је паника захватила особље поште. Срећом неко се сетио и донео распршивач с умирујућим средством. Пчеле су на жалост угинуле, али зато је особље могло да настави рад.

УКРАО ТРАМВАЈ

Недавно је извесни Бернард Каплан, у јужноафричком граду Јоханесбургу украо ни мање ни више него трамвај и што је још интересантније возио га кроз град читавих четири дана а да то нико од надлежних није приметио. Каплан није наплаћивао возњу јер му новац није био циљ. Просто, одувек је желео да буде трамвајџија и кад му се указала прилика...

ЈОШ ЈЕДАН ЛЕК

Да би се излечио од дуготрајне несанице, неки Франк Смит из Сиднеја конструисао је округлао кревет у облику дубоког тањира. Кревет је монтиран на једном постољу и по жељи спавача може да се окреће. Према речима конструктора кревет лечи не само несаницу већ и мигрену и замор. Сад само треба да се нађу купци спремни да у то поверују.

УСЛУГА БРЗА И ТАЧНА

Морепловци минулих времена често су са бродова који су тонули бацали у море боце с последњом поруком ближњима или позивом у помоћ. Чак и ако би такав позив у помоћ одолео таласима, ветровима и стенама, прошле би године

пре но што би доспео у нечије руке.

Али, понекад „морска пошта“ стиже редовно. Тако становници малих индонезанских острва Надина и Полан редовно користе ову врсту поште.

Око оба острва тече затворена, кружна морска струја. И та струја преноси писма у затвореним боцама. Преноси их брзо и тачно. Јер, да би пошта с једног острва стигла на друго потребно је свега 24 часа. Пароброд, међутим, доноси пошту само једном седмично.

ПРОРОКОВА РЕКЛАМА

Досад најстарији рекламни текст нађен је приликом раскопавања града Мемфиса у Египту. Занимљиво

је да је тај оглас, стар готово 25 векова, рекламирао прилично сумњив посао. У њему је стајало: „Ја, Рино са Крита, по наређењу богова тумачим снове.“

Бионика и спорт

ТАЈМ * АУТ
ЗА ХУМОР

НИШТА БЕЗ АМАТЕРА

Тек недавно, пре десетак година, настала је бионика — наука која је изградила мост између технике и биологије и која проучава живе „машине“ и механизме да би их искористила у практичном човековом животу.

Што човек више проучава свет око себе и размишља о појавама у природи то је вероватније да ће доћи до занимљивих открића која ће му показати колико је преувеличано укорењено мишљење о њему, човеку, као господару природе.

Људи су научили да брзо трче. Одушевљавамо се брзином Роберта Хејса, двоструког светског рекордера у трчању на 100 метара, и победника на Олимпијади у Токију. Ту стазу он је претрчао за 10 секунди. Тридесет и шест километара на час! Али, јелен трчи брзином од 48 километара; ему (врста ноја) — постиже 50, а светски шампион међу животињама, гепард — 112 километара на час.

Кад скакач увис прескочи висину која премаша не баш много сопствене

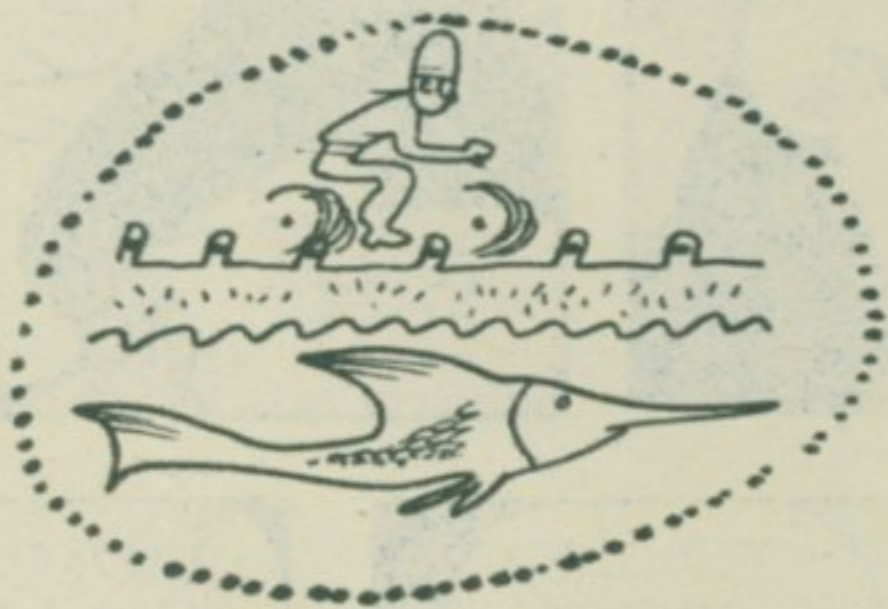
Још много пре но што је свет чуо за реч „бионика“ нашли су се људи који су на питања која их интересују потражили одговор у природи. Њихова радозналост била је награђена. Ево једног примера.

Вероватно сте се на атлетским такмичењима дивили муњевитој трци

спринтера. Они излазе на старт. На знак стартера тркачи се спуштају на једно колено одупирући се прстима о земљу. То је ниски старт. Како се он појавио?

Спортисти га нису сами изумели. Позајмили су га од... кенгура. Наиме, обратили су пажњу на то како кенгур скаче. Пре но што ће скокити кенгур се савија према земљи. За тим, као затегнута па пуштена опру

ни раст, кажемо: „Одличан скок!“ А једна обична, неугледна жаба скокчи 11 пута више од сопствене „висине“, а бува би могла да прескочи стуб од 60 бува поређаних једна на другу.

У чему је тајна?

На жалост, засад још не можемо да одговоримо на ово питање.

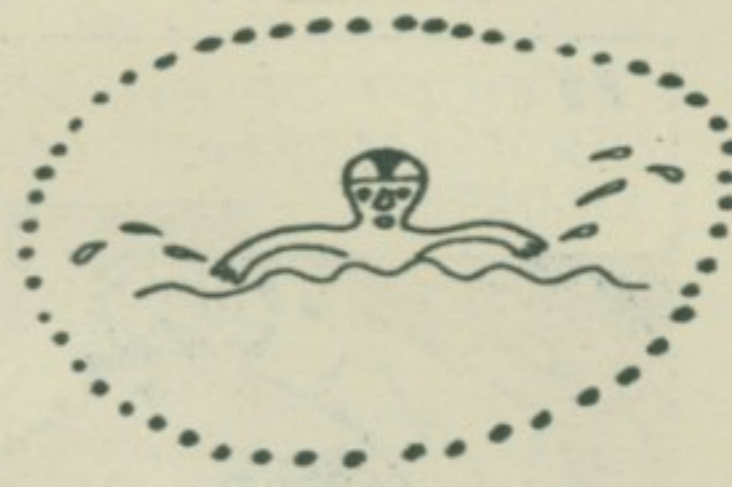
Научници који се баве проучавањем спорта и спортских дисциплина, давно су већ почели да посматрају шампионе у царству животиња. Њих занима буквално све: како се скупљају и истежу мишићи гепарда док трчи, како раде плућа и срце код неуморног јелена, какве покрете чини репом делфин док се че воду.

га, одбацује своје тело напред. Скок је брз и дугачак. Синула је ми сао: што не би човек почињао да трчи повивши се ниско према земљи?

А сад да пређемо у другу област. Шампион Европе и бивши првак света Француз Готвалес препливао је 100 метара за 52,9 секунда. Седам

километара на час! То је нешто брже од пешака. А у поређењу са стационичима морских дубина, светски првак изгледа малтене спор као пуж. Делфин развија брзину од 70, а тун — до 90 километара на час. У једном енглеском музеју чува се комад храстовог бродског корита обложеног бакром. Комад је скроз пробијен „сабљом“ рибе-сабљарке. Каква је брзина потребна за тако силан ударац. Академик Крилов је израчунао: не мања од 100 километара на час. Седам километара и сто! Зашто толика разлика?

У почетку се мислило да је главно преимућство рибе над пливачем: њен снажан реп и пераја. Међутим, истраживања су показала да ти органи нису тако јаки. Познати истраживач физике мора Шулејкин доказао је да риба постиже толику брзину захваљујући таласастим покретима тела, када се мишићи ритмички скупљају и опуштају. Поред тога, брзом кретању доприносе и шкрге. Избацујући дуж тела, према репу, млазеве воде, шкрге стварају реактивну силу која потискује рибу напред.

Открића научника користила су спортистима. Неки од њих и сами су постајали научници, вршили истраживања и својим открићима обогатили спорт и помакли границу физичких могућности човека. То им је, између осталог, помогло и да створе нов стил у пливању — „делфин“.

Уместо да растављају ноге у коленима, како су радили сви спортисти који пливају бетерфлај, пливачи их држе састављене и њима снажно ударају горе-доле. Таласасто кретање пливача подсећа на ударац бича. Посматрачу се чини да кроз базен клизи снажна риба или да плива делфин. Због тога је овај начин пливања и добио назив — „делфин“!

Данас сви најбољи пливачи света примењују у бетерфлај-пливању нову варијанту — делфин.

Рекорд који је 1953. године постигао извесни В. Хауард из Јужне Африке претрчавши за 24 часа раздаљину од 156 километара, до данас још није оборен. У току овог маратонског трчања Хауард је појео 900 грама шећера и 16 јаја али је и поред тога смршао три килограма.

КОЊ ФАНТОМ

За време коњских трка одржаних пре извесног времена у Торонту у Канади организатори трке су с чудењем приметили да је на старт стигло девет коња од укупно десет колико је их је стартовало. После дужег тражења откривено је да су се коњ и јахач изгубили у густој магли.

УПРАВО ТАКО

Сваке године у Мексику се одржавају спортске борбе назване „Бирокуратске игре“. У њима учествују само високи функционери мексичке администрације.

Мој отац, чудак

САД СЕ ДОМАЋИН НАШАО НА ПОДУ, ЗАВЛАДАМО ЈЕ ЗАПРЕПАШЋЕЊЕ...

ХАЛО, ОВДЕ ШЕФ СТАНИЦЕ!

Тек што је те мартовске вечери 1944. године борцима Козарског партизанског одреда била подељена вечера кад у 1. чету изненада стиже командант одреда Млађо. Он најпре наиђе на командира минерске групе Перу Кнежопољца и упита га:

— Перо, друже, каква је вечера?

— Ех, друже команданте, — уздахну овај — пасуљ је одличан, али неслан. А за то што је неслан питај нашег интенданта Милана.

Бркајлија чу да се говори о њему и о соли, стаде по свим прописима мирно и поче озбиљно, као да рапортира:

— Друже команданте, сутра ћу из Босанске Костајнице добити неколико цакова соли...

— Добро, добро — није могао а да се не насмеје командант — само ти напиши требовање! Тамо само чекају да чују да смо ми без соли, па ће трчећи да нам пошаљу...

Старешине јединица повукле су се у двориште једне куће на Тубића брду у селу Стиглову где се налазио штаб бригаде. Само обавештајни официр Капетановић још није дошао из извиђања. Убрзо се и он појавио. Састанак је могао да почне. Први је говорио он о распореду усташа, Немаца и домобрана и њи-

ховим упориштима од Босанског Новог до моста Волиња, затим је навео податке о бројном стању поседа, њиховом наоружању... Одједном, обавештајца је застао, као да има нешто важно да саопшти:

— И сад нешто што вероватно нико није очекивао: разговарао сам лично са шефом станице Суња.

— Није могуће. Како? — заграјаше сви углас.

— Замолно сам га да ми одмах јави који се возови сутра могу очекивати од Суње према Босанском Новом. Он ми је, поред осталог, јавио да ће сутра између осам и дванаест часова проћи композиција од више вагона којима се транспортују домобрани, усташе и Немци с некаквим ратним материјалом...

Интендант Милан, који није престајао да мисли на своју муку, не издржа да не упадне у реч:

— Мајку му, а да ли ће можда бити и соли?

Остали се насмејаше, а неко додаде уверљиво:

— Биће, биће, не брини се...

— Шеф ми је такође јавио да се сутра може очекивати и једна већа композиција Немаца али није знао да одреди време када ће наићи. Каже да су Немци и према њему не-поверљиви.

— Али, како си човече успео све то, објасни нам? — затражи командант.

— То вам је овако било. Везао сам телефонски кабел за телефонску линију Нови — Суња. У руци сам држао апарат и почео да окрећем ручицу. Одједанпут се јави глас: „Овде Суња, шеф станице“. Нисам очекивао да ће се неко тако брзо јавити, поготову не да ће баш одмах бити Суња, него нека мање важна успутна станица. Ћутао сам збуњен неколико секунди. Онај из Суње се опет јави: „Хало, хало, овде Суња...“ Није се имало куд. Одговорих: „Овде шеф станице Босански Нови. Јавите ми које транспортне сутра могу очекивати, јер сам из ненада добио неке хитне задатке. Он, срећом, није много проверавао већ је почео да сипа као из рукава. Тај и тај воз у толико, а тај у толико часова...

Састанак је завршен. Командант одреда наредио је да минерска група постави на неколико места експлозив испод Сарића шуме, а да остале јединице поседну пругу и кад наиђе транспортни воз Немаца да га нападну.

Још у току ноћи све јединице су

ни су већ помишљали да није дошло до какве промене. Али негде око 16 часова зачуо се писак локомотиве воза који је долазио из Суње. Чим су га угледали Козарчани су схватили да је то воз који очекују. Био је дугачак, изувијао се по кривинама пруге која је пролазила кањоном. Избројали су 32 вагона и у сваком другом вагону — по један митраљез „флак“. Чекали су свој тренутак. Кад је локомотива наишла на експлозив, снажна експлозија најјачала је хуктање локомотиве, па су се у истом тренутку сурвали и локомотива и још три вагона. Настао је прави лом. Козарчани су отворили ватру из свих расположи-

биле спремне. Пред зору су минери поставили експлозив а остале јединице заузеле су положај поред пруге. У само свануће почео је да пада и снег који је покрио и борце и замаскирао експлозив постављен између шина.

Сви су се притајили. Нико се није мицао с места где се нашао. Изгледало је: нигде живе душе. Тако до подне. И касније. Никако да се појави немачка композиција. Партиза-

них оружја поред осталог и из 38 пушкарских митраљеза.

Ускоро је партизанска радио-станица „Слободна Југославија“ јавила да су козарачки партизани извршили препад на један транспортни воз пун Немаца, уништили локомотиву и два вагона, убили 70, а ранили 130 немачких војника.

Соли у композицији није било. Ни трупчице...

ЖИЛБЕР БЕКО У БЕОГРАДУ

И НЕ ЗНАМ ШТА МИ БИ...

Не постоје речи којима би се могло дочарати оно што се збива на сцени, на којој Жилбер Беко пева, свира и игра, увлачећи нас у његов свет, свет љубави, звезда, шарених птица...

Онима, који су пропустили прилику да чују и виде овог великог уметника француске шансоне, на не давно одржаном концерту у Београду, представљамо две његове песме.

САМ НА СВОЈОЈ ЗЕМЉИ

Када си сам на својој звезди,
и кад посматраш како пролазе возови,
кад са несретницима подижеш чашу,
кад се успављујеш ни са чим:
кад пишеш мајци
и мислиш како да саставиш крај с крајем

кад измишљаш молитве
добром богу.

Тада ти је потребан неко,
или нешто
што немаш, што немаш.
Тада ти је потребан неко,
нека љубав,
или можда друг,
које већ одавно чекаш.

Када си сам на својој звезди,
не видиш како трчи време,
Гориш и опунташ се,
као умирући коњ.

кад причаш о свом детињству
људима који те не слушају.
Иако је све тако лепо ових недеља,
ипак, ти не излазиш.

О, то је зато, што ти је потребан неко,
или нешто
што немаш, што немаш.
То је зато, што ти је потребан неко,
нека љубав,
или добар друг,
које већ одавно чекаш.

Када си сам на својој звезди,
верујеш да ће се смиловати бог.
А кад се нађу двоје на својој звезди,
глупо је рећи, ал' они су срећни.

И више им не треба нико,
и ништа.
Онда је тако лепо,
онда је тако лепо!

ШАРЕНА ПТИЧИЦА

Јутрос, када сам изашао,
она ме је чекала, била је ту.
Скакутала је по плочнику.
О како је лепо видети
птичицу свих боја!

Већ одавно
нисам видео птичицу у мојој улици.
И не знам шта ми би:
било је лепо време, и кренуо сам за њом,
за птичицом свих боја.

Реци, куда ме водим?
Реци, куда ме одвлачиш?
Чекај, што се журиш,
као да те јуре.
Чекај, поћи ћу с тобом...

И одједанпут је ишчезла.
Већ сам мислио да сам је изгубио.
А онда сам чуо њен цвркул,
дошла је да ме потражи
шарена птичица, шарена птичица.

Реци, куда ме водим?
Реци, куда ме одвлачиш?
Чекај, што се журиш,
као да те јуре.
Чекај, поћи ћу с тобом...

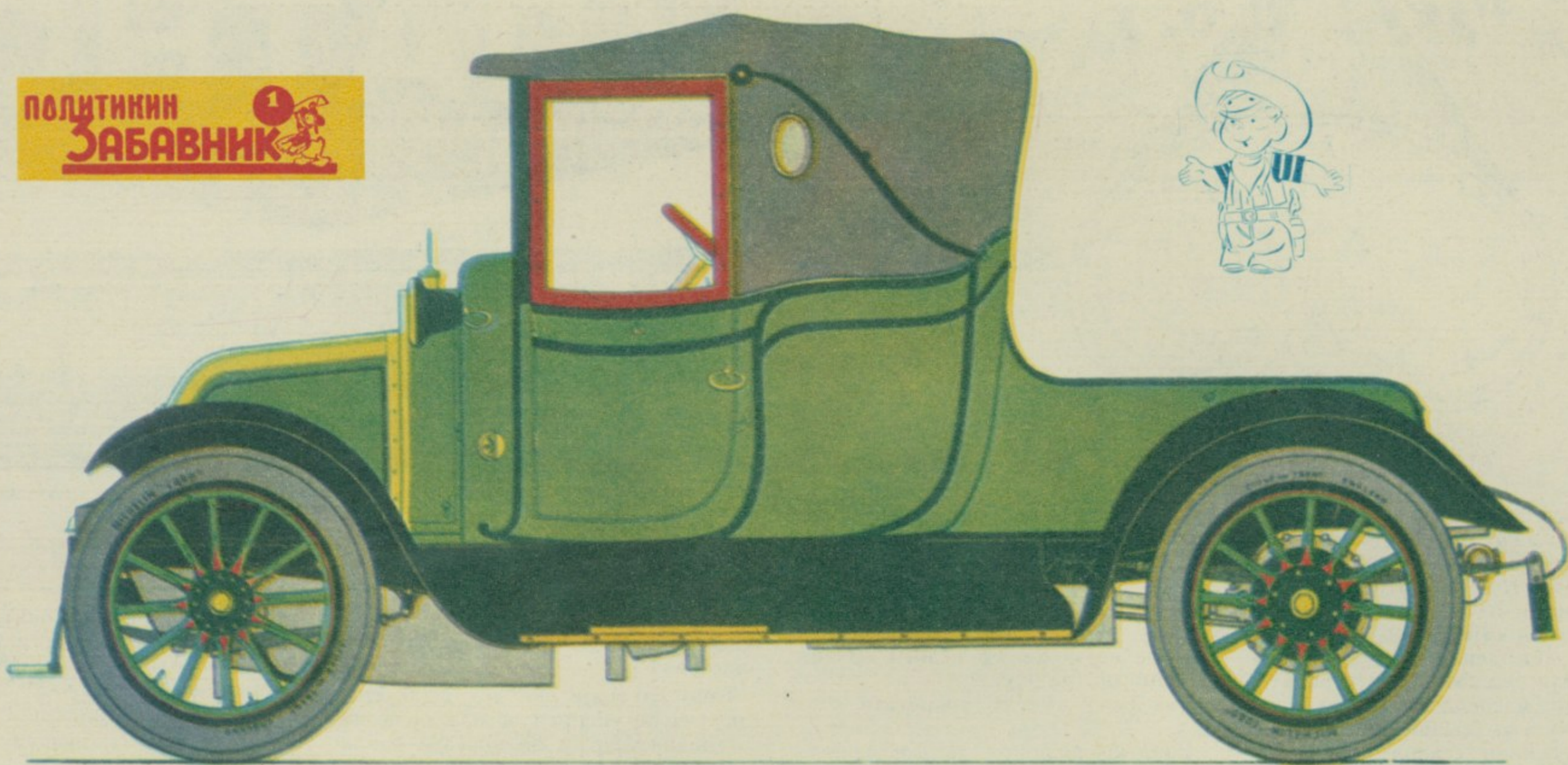
Стигли смо у луку:
невала је све гласније и гласније,
окренула се, погледала ме,
и одлетела до на крај мора.

Али ја не могу да летим,
не могу да пливам,
заробљен сам овде,
нећу одавде.

Срећан пут,
врати се брзо,
срећан ти пут,
птичице свих боја!

ДЕНИСОВ САЛОН АВТОМОБИЛА

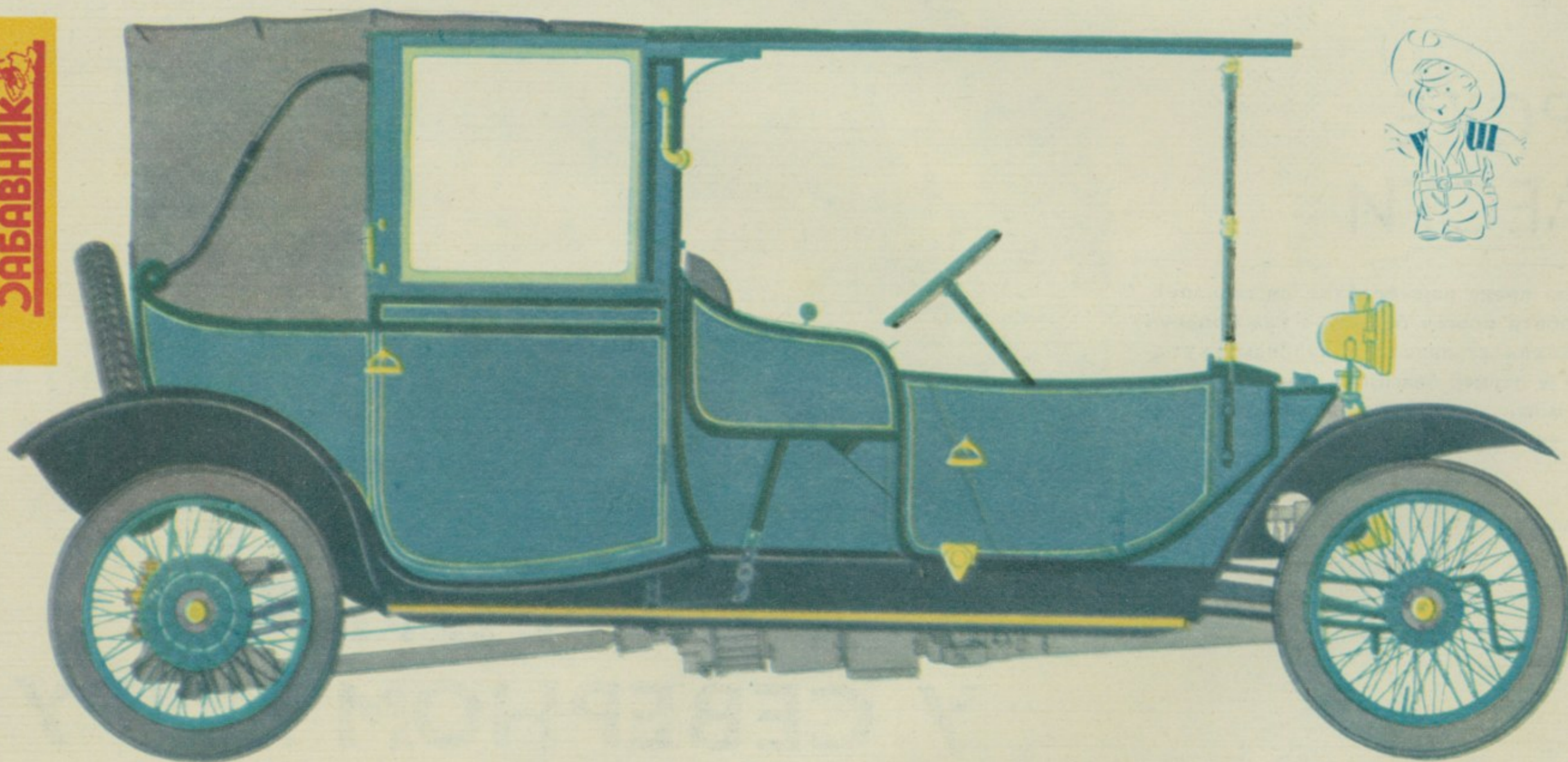
ПОЛИТИКНИ
ЗАБАВНИК

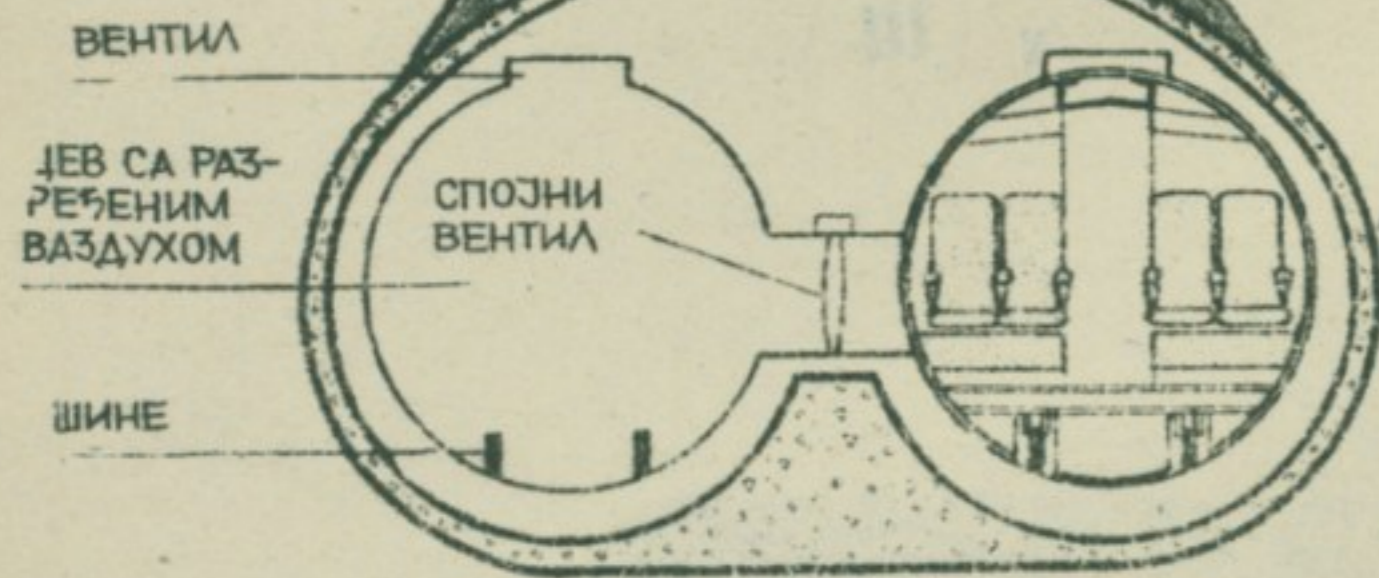
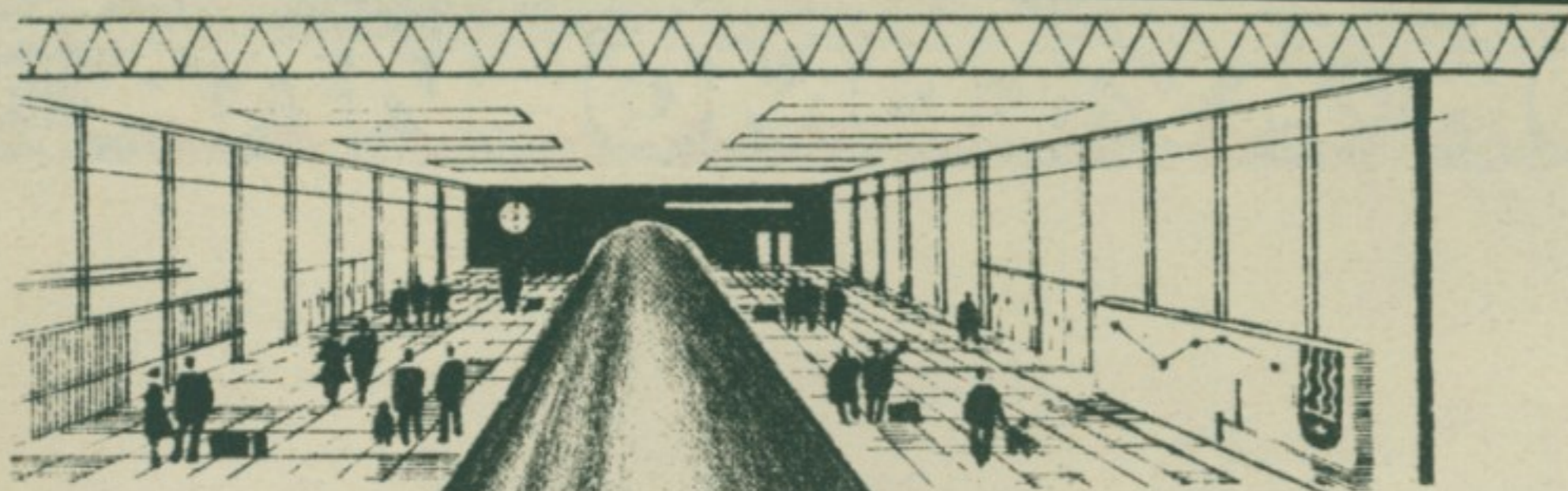
13 РЕНО 12/16 ГОДИНА 1910.

ДЕНИСОВ САЛОН АВТОМОБИЛА

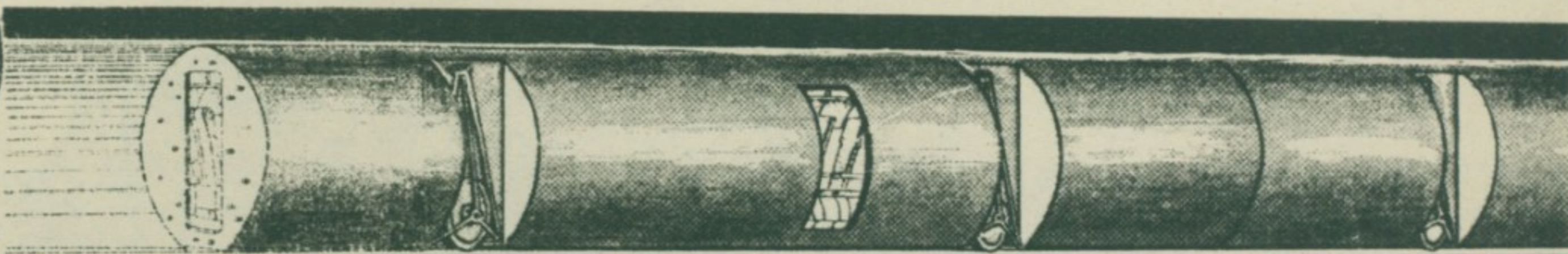
ПОЛИТИКНИ
ЗАБАВНИК

14 ЛАНЧЕСТЕР 28 ГОДИНА 1910.

ВОЗ КАО КЛАТНО

ОВАКО ИЗЛЕДАЈУ ЦЕВИ КОЈИМА ТРЕБА ДА ПОЛЕТИ ТАКОЗВАНИ ПНЕУМОВОЗ

ОКРУГЛИ ВАГОНИ, КОЈЕ ВИДИТЕ НА НАШЕМ ЦРТЕЖУ, ТЕК ТРЕБА ДА ОСВОЈЕ ПОДЗЕМНЕ ЛИНИЈЕ

Данас се путници на железници не возе нимало брже од оних предесет година. Ништа се не чудите! Јер, кад то кажемо не мислимо на оне ретке изузетке као што је, на пример, линија Токио—Осака на којој супермодеран воз за један час превали око 250 километара, већ на обично, масовно превозење путника. Реч је о брзини кретања возова на већини сталних линија у свету. А она заиста не одговара нашем добу.

Због тога су научници сели и израдили пројекат који би могао да реши проблем брзине транспорта на железници.

Творци овог пројекта предлажу да се возови крећу у цевима с разређеним ваздухом: њихова максимална брзина била би преко 750 километара на час! Цеве би биле смештене под земљом, у тунелима. На први поглед замисао изгледа исувише скупа. Али, само на први поглед: економисти су израчунали да

сваки други начин превоза таквом брзином стаје скупље. Тако, на пример, на линији Осака—Токио има много тунела, они заузимају шездесет и осам километара, односно осмину дужине целог пута. А без њих се не може јер велика брзина не трпи оштре олуке.

Воз ће у тунелу покретати ваздух.

Ево, композиција је постављена у станици. Путници заузимају своја места, врата се аутоматски затварају. За све то време вентил који се налази испред композиције затвара део цеви одакле је извучен ваздух. Пред полазак отвара се други вентил који се налази иза композиције. Компримиран ваздух продира у цев и гура воз напред у разређени део.

Воз је кренуо. Тачно после десет минута он достиже брзину од 480 километара на час. Вентил је још отворен. Али, чак и кад би га затворили кретање се не би преки-

нуло: ваздух сабијен у цеву продужио би да се шири и повећава брзину воза.

Тако то траје све док се притисак у цеву испред и иза воза не изједначи. И чим он постане раван атмосферском, воз се зауставља. Путници излазе, улазе нови. Врата се затварају. Све се понавља. И воз, као капсула у пнеуматској пошти, креће према новој станици.

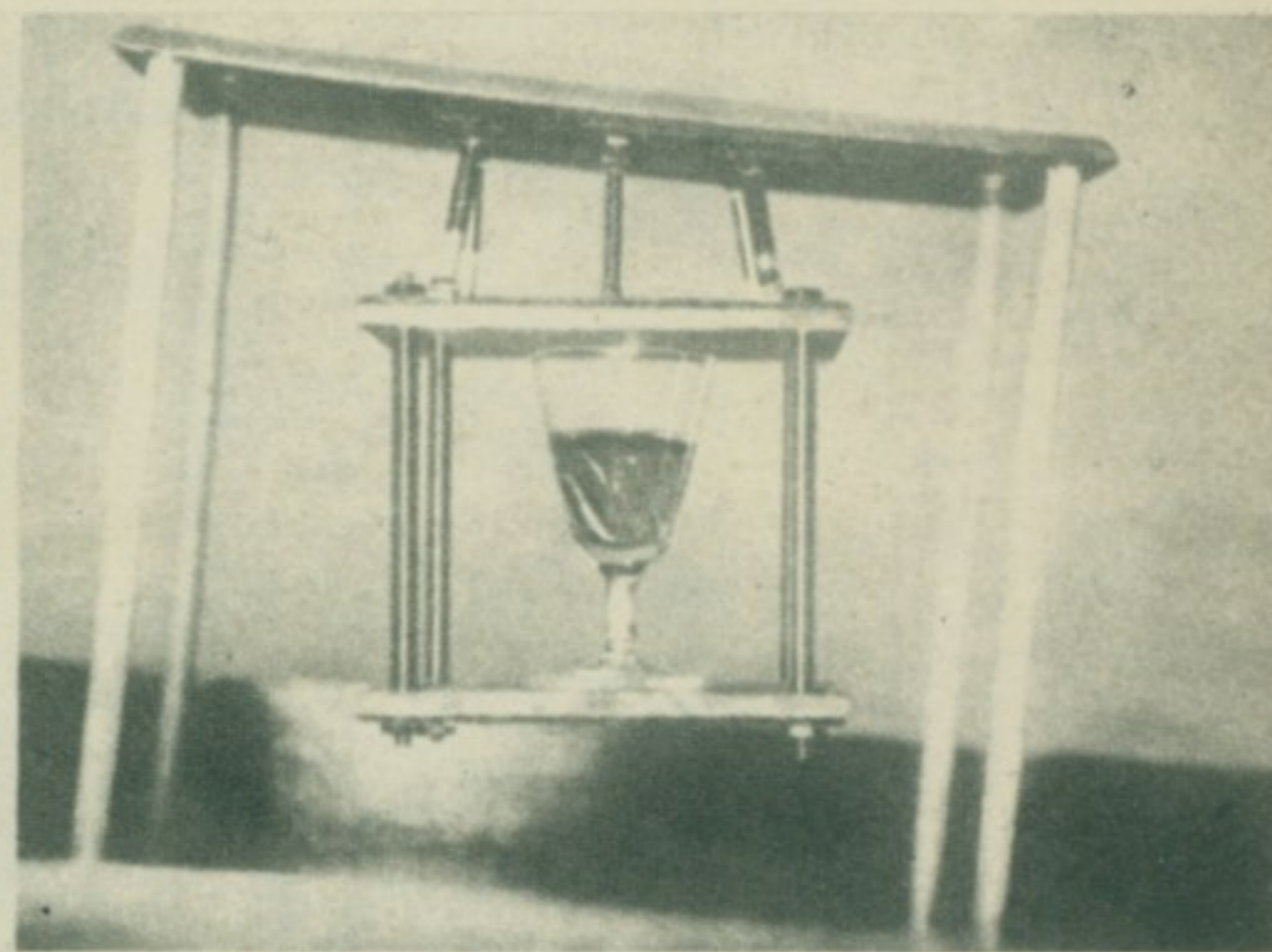
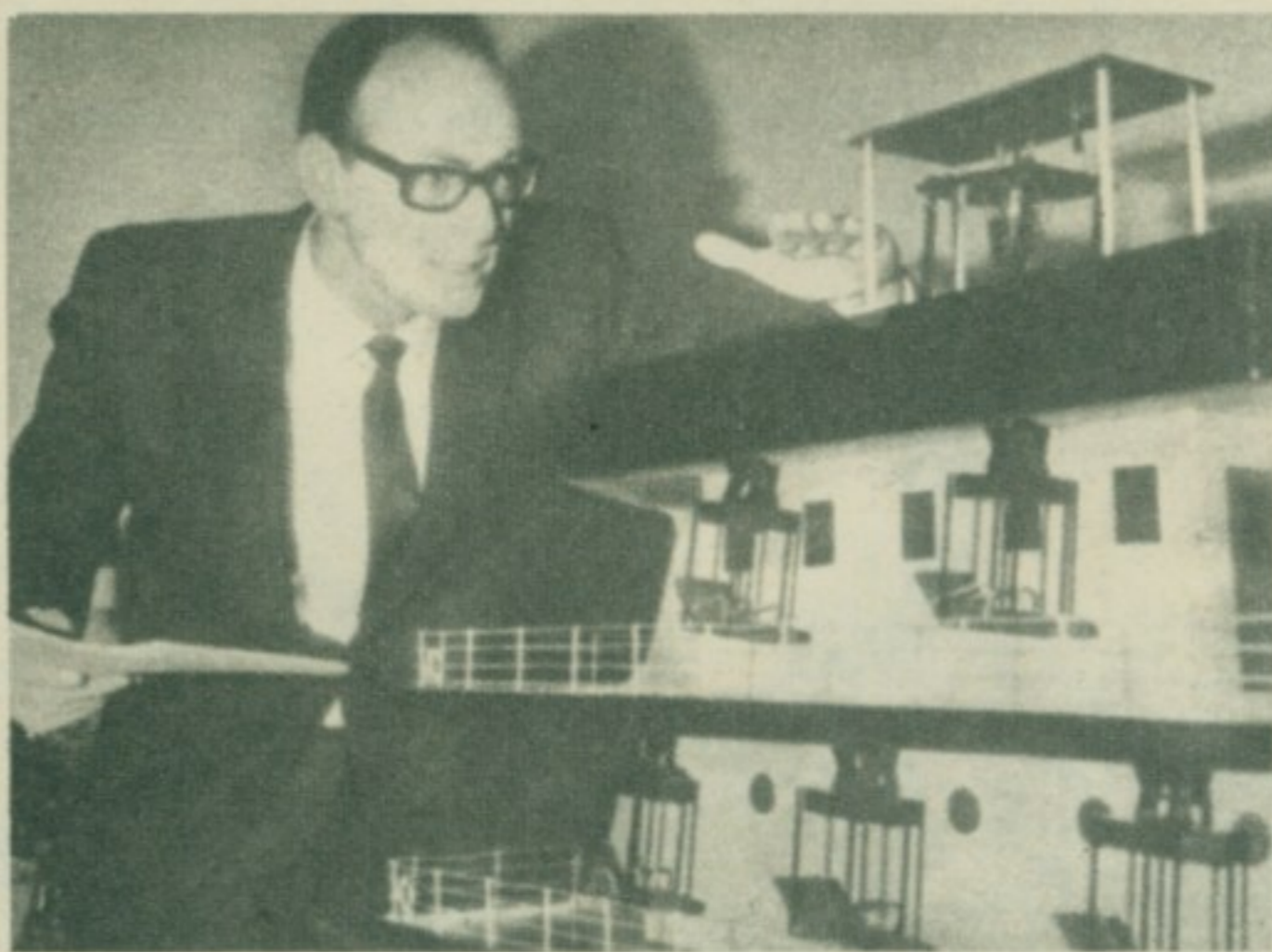
Али, прорачуни су показали да теже композиције сам компримиран ваздух не може да покреће а „лаке“ се једноставно не исплате. Инжењери су зато решили да снази сабијеног ваздуха додају силу теже. Они предлажу да се тунели граде са падом: полазећи из станице воз се спушта а затим се пење навише према следећој станици. Он се као

што видите креће на принципу клатна. Тако ће бити постигнута фантастична брзина од преко шест стотина километара на час.

Преимућства подземног катапулта су очигледна: велика брзина и огроман капацитет промета — до 9 хиљада путника на час. Осим тога подземни возови на принципу клатна могу се кретати и на малим раздаљинама, на пример на градским линијама што ће, без сумње, довести до растерећења друмова и железничких пруга. Укратко, пројекат изгледа врло примамљив. Али, главно је његово остварење. А колико ће за то бити потребно времена, видећемо.

БЕЗ МОРСКЕ БОЛЕСТИ

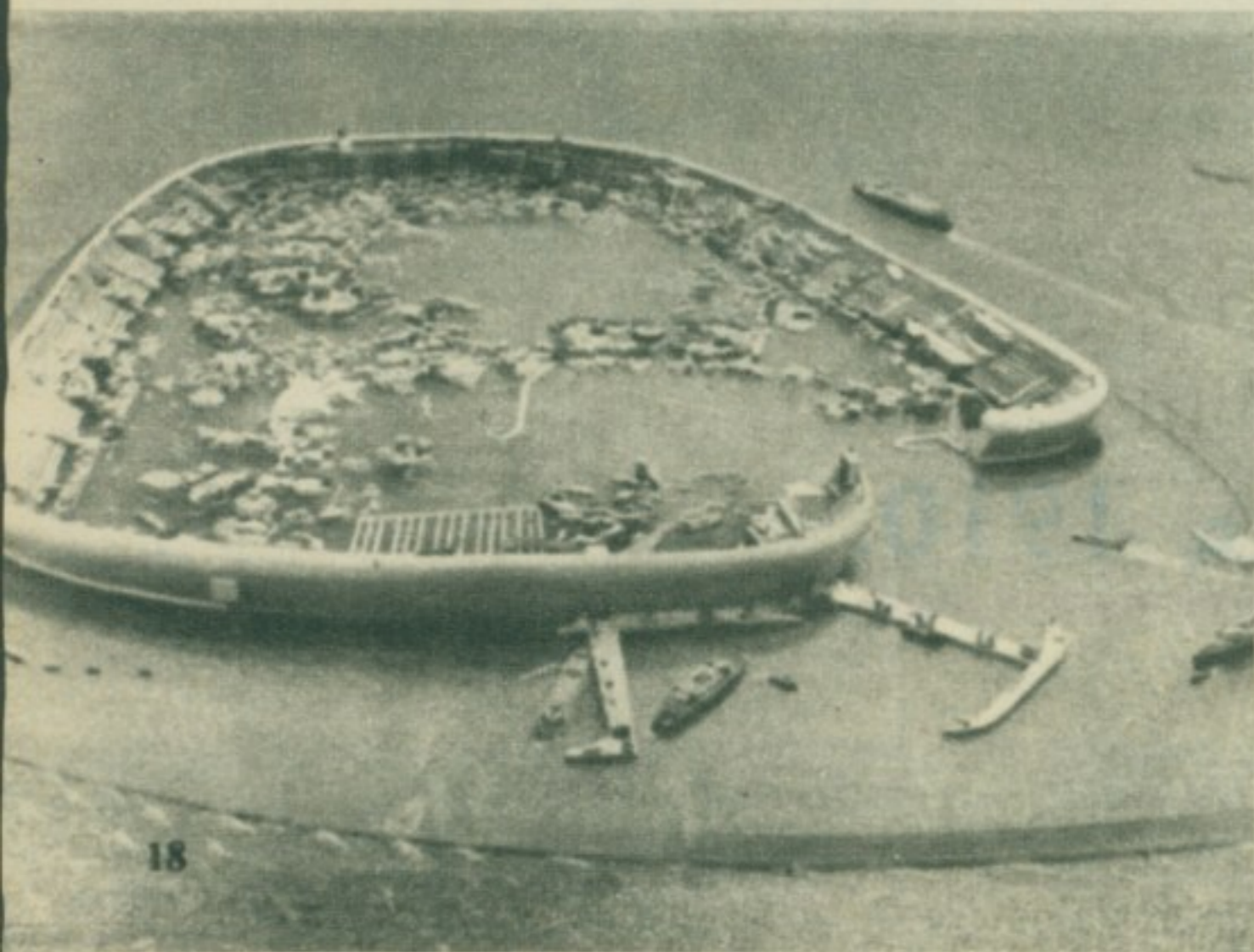
Чак ни за време највеће буре ниједан путник неће добити морску болест — кад бродови буду опремљени столицама и кабинама-љуљашкама које је изумео белгијски инжењер Перлберг. Брод може да се љуља али столице и кабине остају увек у истом положају.

ВЕНЕЦИЈА У СЕВЕРНОМ МОРУ

Нестаница у грађевинском земљишту осећа се у читавом свету, па и у Енглеској. Због тога је једна група енглеских архитеката израдила пројекат о подизању града-лагуне који би почивао на бетонским стубовима. Град-лагуна на-

лазио би се на отвореном мору, 23 километра од источне обале Енглеске, и предвиђен је за 30 хиљада становника. Град ће се снабдевати веома јефтиним енергијом јер се у непосредној близини налазе извори подводног земног гаса.

НАЈЛОН БЕЗ СТАТИЧКОГ ЕЛЕКТРИЦИТЕТА

Обичан најлон под дејством трења лако се наелектрише. Због тога се одевни предмети израђени од њега лепе један за други. Особа која носи најлонско рубље понекад може да осети лаке електричне ударе. То се догађа при сувом ваздуху, кад таква особа руком додирује кваку на вратима или позивно дугме лифта.

Стручњацима једне јапанске фирме за израду вештачког влакна пошло је за руком да добију најлон у којем се статички електрицитет готово не образује.

ЛЕДЕНИ РАКЕТОДРОМ

Кроз тамну поларну ноћ затвара се дуга црвене сигналне ракете. Минут касније, уз заглушан тутањ, дугу пресеца метеоролошка ракета која полеће у висину. Ватрени стуб за тренутак обасјава јарком светло-

шћу бело пространство с плавичастим леденим бреговима, шацицу зграда, торњеве антена. Тај приказ готово се свакодневно може видети на Хејсовом острву, маленом остр-

ПРИЈАТЕЉСКО УБЕЂИВАЊЕ

цету које припада архипелагу Земља Фрање Јосипа. Ту, нешто мало јужније од 81. паралеле, на свега око хиљаду километара од Пола, на лази се најсевернија и највећа арктичка опсерваторија „Другарска“. Сарадници опсерваторије покушавају да одгонетну све гигантске експерименте које на северним географским ширинама изводи сама природа.

Испитују се поларна светлост и космички зраци, атмосфера, лед, океанска вода, Земљино магнетно поље и одрази земљотреса. Оно чиме се „Другарска“ разликује од свих осталих опсерваторија на свету јесте: лансирање метеоролошких ракета. У јесен 1967. године организована су заједничка совјетско-француска истраживања горњих слојева атмосфере помоћу ракета лансираних са Хејсовог острва. Стварање ракетодома усред северног леда открило је пред науком нове путеве у решавању тајни геофизичких појава које се збивају на нашој планети.

ЈЕДАН СМЕО ПОДУХВАТ

Најдужи истраживачки марш у историји већ је започео. Четири британска истраживача намеравају да пређу 6100 километара кроз снег и лед Арктика. На циљ ће стићи, како предвиђају, тек августа 1969. године.

Пешице до Северног пола

Жеља за новим сазнањима, необичним доживљајима и истраживачка страст нагнали су четири научника да крену на најдужи марш који је икада до сада забележен. Њихов пут води кроз снежне и ледене пределе далеког Арктика. За овај необични подухват шеф експедиције 33-годишњи Вали Херберт, који се три године непрекидно бави истраживањем поларних предела, припремао се с научном прецизношћу и темељношћу. Исто то учинили су и чланови експедиције: др Фриц Кернер, 34-годишњи метеоролог чија је специјалност испитивање леда; затим Алан Цил, 36-годишњи геофизичар и Кенет Хеџ, 23-годишњи војни лекар.

Полазак из Аљаске

У прво време ескимски ловци су с неверењем посматрали ову четворицу смелих. Невештом руком учтавали су им на карти беле крстове и опомињали их:

— Пазите, овде ће вас вребати бела смрт!

Али, већ после 2000 километара које су научници прешли као тренинг за главну маршруту, Ескимци су почели да верују да ће четири Енглеза ипак успети да остваре своју намеру и пређу 6100 километара преко Арктика. А то поверење стекли су енглески истраживачи у првом реду захваљујући свом вештом руковању поларним псима. Кад знају са псима, Арктик је њихов — сматрали су ловци ко-со усечених очију.

Најзад, 21. фебруара стигли су до тачке поласка: Понт Бароу, на Аљасци. Блесак фото-апарата и зујање филмских камера пратио је

нестрпљив лавез паса упрегнутих у санке. Четири истраживача села су у саонице. Немилосрдни северни ветар однео је у ваздух последње речи поздрава.

На несигурном леденом тлу

Четири човека нестала су у непрегледној снежној белини. Почео је најновији велики подухват на Арктику. Негде далеко пред њима лежи циљ — на другом континенту: Шпицберген. А између њих и циља: 16 месеци суровог живота и 11.000 часова борбе против беле дивљине. Они треба да пређу из Северне Америке преко Северног леденог мора до Шпицбершких острва, која припадају Норвешкој, односно Европи.

Британској трансарктичкој експедицији стоје на располагању сва модерна средства технике. Имају апарат за радио-везу, унапред припремљене иглое које ће им избацити из авиона. Па ипак, психичка и физичка снага човека стављени су на тешку пробу: они треба да издрже веће напоре него што је то био случај с учесницима сличних експедиција. Њихов пут пун је опасности које се уопште не могу предвидети. У одређеним временским размацима достављаће им, такође из авиона, храну — и за њих и за псе. Али, ко зна хоће ли пилоти угледати малу експедицију у непрегледној белој дивљини: радио-веза поларних истраживача са три војне станице често је ометана, што такође улива осећање несигурности. А да се не помнију пукотине и провалије у леду, снежне олује и ледене препреке. Тек кад пређе око 150 километара експедиција ће се

наћи на релативно сигурнијем поларном тлу.

Бела смрт вребо

Већ двадесет и другог дана пута дошло је до тешкоћа. Логор се нашао на великој санти високој преко петнаест метара и једна пукотина у леду запретила је да растави људе и псе. Спасли су се у последњем тренутку.

Неколико дана касније испред логора се преко ноћи испречио ледени зид. Био је висок више од метра. Опет је лед био у покрету.

У јесен 1968. експедиција треба да стигне до половине Арктичког океана и да се, на почетку дуге поларне ноћи, ту улгори. После петомесечног логоровања на полу, трка треба да се настави за време кратког арктичког лета.

Али на крају овог опасног и напорног пута чека их слава. Када четири смела истраживача стигну до Шпицбергена о овим поларним пределима знаће се много више него до сада. Наиме, циљ је експедиције, између осталог, и да докаже да група људи може месецима изоловано да живи, да се ледена хладноћа ипак може дуже време издржати и да човек има могућности да одржи свој живот у непрегледној белој дивљини.

Можда ће онда, када се све буде добро завршило, Вали Херберт заборавити да је морао да напише преко 2800 писама да би сакупио 156.000 нових динара колико је било потребно да би експедиција набила потребну опрему. За то је отишло три године — двоструко више времена од онога које ће он и његове колеге провести на маршу дугом 6100 километара.

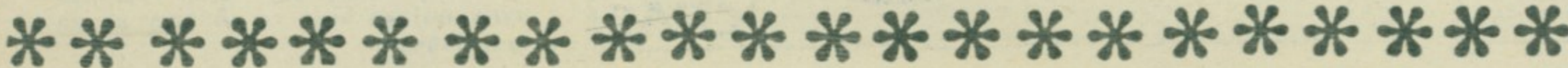
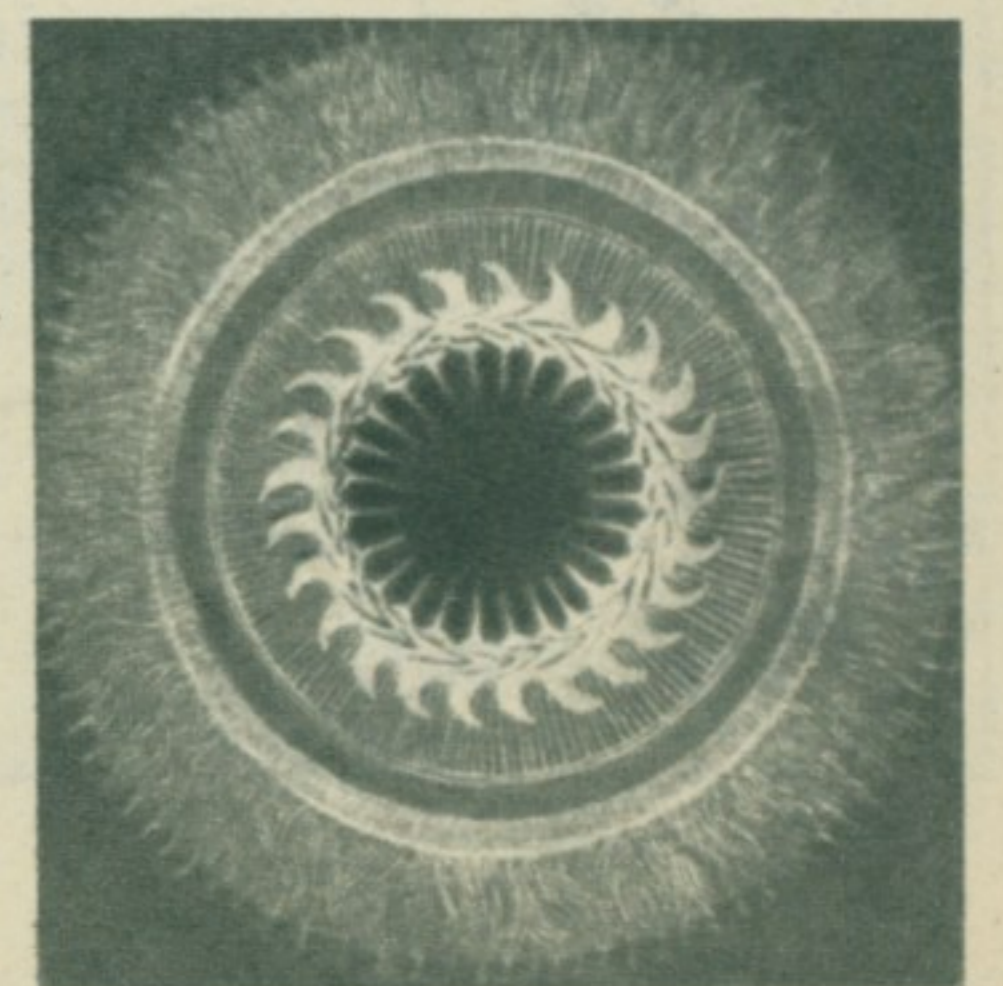
Чуда микросвета

Шта је ово? Символички представљено Сунце, машовит орнамент, сложена геометријска слика или фантастична амајлија? Не разбијајте главу јер погодити, највероватније, нећете. Чак су се и стручњаци изненадили када су видели овај снимак.

Сви ви, свакако, знате (бар по чувењу) за рибу караша, становника река и језера. Та риба има сталног „пратиоца“, сићушног паразита који живи на његовим крљуштима. Паразит се може видети само под микроскопом.

Погледајте снимак. Зар то сићушно живо биће не изазива дивљење правилношћу облика, обиљем линија, строгом пропорционалношћу. А такве појаве нису ретке у царству невидљивог света.

Микросвет је пун неочекиваности и чуда а није лишен ни лепоте.

ЗАРОБЉЕНИ МОЗГОВИ

Сваке године стотине енглеских, француских, немачких и других светских научника укрцавају се на прекоокеанске бродове да се никад више не врате. „Европа губи свој мозак — узнемирено констатује француски лист „Нуво Кандид“. — Она ће ускоро престати да ствара.“

Старе хронике причају нам о страшној судбини градова заузетих на јуриш и бачених под ноге победноца. Онима, чијој су милости и немилости побеђени били препуштени, све је било дозвољено. Пљачкали су, отимали, грабили. У томе није било разлике између обичних војника и њихових господара — војсковођа и царева. Само, владари-победници желели су да се поред злата, докопају и оних који су својим знањима и вештинама умели да стварају материјална блага.

Тако је Навукодоносор, покривши јеврејско царство, покупио и одвео у Вавилон све оне који су умели да ткају ћилиме, подижу храмове и предсказују будућност. На сличан начин поступао је с побеђенима и Тиглатпалазар III, Асурбанипал и други владари старог века. Нарочито су ценили мајсторе који су правили ратне двоколице и градили бродове. Тек када се домогао искуених бродоградитеља — Феничана, цар Соломон је успео да сагради своју чувену флоту. Ето због чега су се древни краљеви трудили да заробе веште мајсторе и неимаре, мудраце и научнике.

Кроз челично сито мачева просејавали су главе побеђених Цингисканови војници. После заузимања Хорезме, они су „истерали све становнике на ледину, одвојили око

сто хиљада занатлија и мајстора и отпремили их у источне земље. Остали су ту на лицу места били предани смрти“. Тако је забележио персијски историчар Рашид Един.

„Он се нарочито трудио да скупи мајсторе разних заната — писао је о Тамерлану један од његових савременика. — Из Дамаска је дотерао разноврне мајсторе, све до којих је могао да дође: оне које ткају разне свилене тканине, оне који вешто праве лукове и стреле и разна оружје, оне што обрађују стакло и глину. А мајстори из Дамаска најбољи су на свету. Из Турске је допремио стрелце и друге људе од заната...“

Неки од тих људи представљали су толику вредност да их је Тимур слао у Самарканд под нарочитом заштитом и пратњом.

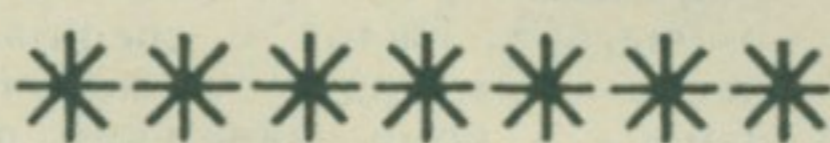
Када научнике и веште мајсторе није било могуће стећи силом, у помоћ је долазило злато. Тајни емисари врбовали су неимаре, филозофе, па чак и дворске песнике. У старој Грчкој био је чак донет и закон који је требало да спречи сличне случајеве. Најиме, Грци су толико ценили своје песнике и толико су стрепили да их не изгубе, да су им под претњом смртне казне забрањивали сваки одлазак преко границе.

ТЕХНИЧКИ ВРЕМЕНИЦА

Листајући старе листове и часописе вратили смо се у 1914. годину. Вести преносимо без измене

Фотографија небеских тела

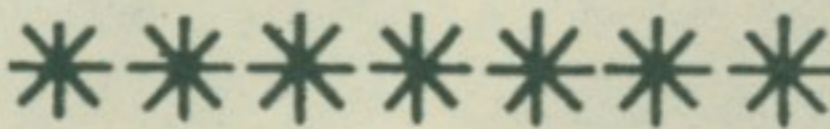
Данас је (лета господњег 1913) примена фотографије толико разнолика да можемо слободно рећи да свуда nailазимо на тај метод: почев од кинематографа (тако су некад звали биоскоп) куда одлазимо да бисмо се разонодили, па све до озбиљних научних књига у којима тражимо решење за тајне васионе.

Према новом методу нарочито пажљиво се повела астрономија. Наука о небеским телима одмах је позитивно оценила фотографију због њене непристрасне тачности и непроцењиве способности да утолико боље види уколико на већу даљину гледа фотографско око — објектив камере.

Фотографија је у данашње време постала астрономији толико неопходна да нема опсерваторије на свету која нема овакав или онакав астрограф.

Помоћу фотографије откривају се комете и астероиди. Фотографија даје слике Сунца на основу којих можемо да судимо о грандиозним процесима који се одвијају у разним слојевима Сунчеве атмосфере. Да кажемо и ово: у неколико опсерваторија у свету заједнички се припрема фотографски атлас неба чији су први томови већ почели да излазе. Само уз помоћ фотографије може се пратити бледа светлост Месечевог пута и необични облици маглина.

Уз све ово, научна фотографија се не зауставља на садашњим методама: она тражи нове путеве за упознавање природе путем хемијских дејствовања светлости. Тежња да се добије фотографија у боји нашла је одзив и у научној пракси само с том разликом што су овде захтеви у односу на њу озбиљнији а истовремено не толико строги.

Фотографисање се већ дуго примењује у разним истраживањима која захтевају тачну слику испитиваног предмета.

Седам чуда

Недавно је један лист организовао међу својим читаоцима анкету тражећи од њих да наведу седам светских чуда нашег времена. Читаоцима је при том био дат, списак са 45 најзначајнијих открића, проналазака и грађевина за последња два века. Избор читалаца пао је на следећа седам чуда: 1. — аероплан, 2. — телеграф без жица; 3. — радио; 4. — железница; 5. — пресађивање органа; 6. — серум против дифтерије; 7. — динамо машина.

Остали проналазци и откри-

ћа по броју добијених гласова су: телефон, биоскоп, рендгенски зраци, телеграф, аутомобил, бицикл, Ајфелова кула, дирижабл, подморница, фрижидер, антисептична средства, Суецки канал, електрична прејалица, откриће Северног и Јужног пола, фонограф, анестезија, ротациона машина, фотографија, микроскоп, хемијска синтеза, хронометар, Симпсонски тунел, спектрална анализа, телескоп, машина за рачунање, машина за писање и тако даље.

КРОЗ ЗВУЧНУ БАРИЈЕРУ

Двадесет шест година је прошло од историјског дана кад су 21. маја 1942. године полетели први партизански авиони. Тог дана су Фрањо Клуз, на авиону „потез-25“ и Руди Чајевац, на авиону „бреге-19“ извршили прве летачке и борбене задатке. Настављајући њихове успехе ваздухопловци се новембра 1943. окупљају у Првој ваздушној бази у Ливну. У Северној Африци су 29. априла 1944. формиране две ескадриле ловачке авиације с авионима „спитфајер“ и „харикен“ а крајем исте године и две ваздухопловне дивизије с ловцима ЈАК и јуришним авионима „ИЛ-2“. Оне су с успехом извршиле многе задатке у операцијама за коначно ослобођење земље.

Данас су наше ратно ваздухопловство и противваздушна одбрана наоружани најсавременијим авионима, међу којима и авионима домаће производње. Модерна војна организација даноноћно чува небо наше слободне земље.

☆

Сумрак се полако спуштао на аеродром. Ноћни старт затреперно је низом упаљених сијалица — жутих, црвених и зелених. На торњу за контролу летења укључен је светлосни фар-дозивач. Плава и бела светлост, два дуга и светла зрака овог фара, непрестано се сустижу по аеродрому и осветљавају авионе на стајанки. Дуге и сребрнате, металне беле лепотице, млазни авиони бржи од звука стоје поређани у једном реду. Крај њих, цистерне, агрегати, специјална возила. И наравно, механичари.

НОЋУ

Тишину на аеродрому одједном је прекинуо рески и пискави звук компресора. Пилот у специјалном оделу — скафандери са нарочитим чизмама и компензирајућим рукавицама, с херметичким шлемом и кисеоничким уређајем — већ је у кабини. Пошто је ступио у везу с контролом летења и добио основне податке за полетање, курс и притисак, махнуо је руком и зарулао авионом према цисти.

Уз заглашну буку и грмљавину авион је задрхтао, а онда је pista почела муњевитом брзином да промиче испод сребрнатих крила у облику слова делта. Пилот је одмах укључио форсаж, допунско загревање мотора. Тог тренутка је из млазњака избио ужарени пламени језик дуг 4—5 метара преливајући се у свим бојама дугиног спектра. Његова температура — преко 2.000 Целзијусових степени! Пилот је полетео на 11.000 метара брзином нешто мањом од 1.000 километара на час. Као упаљена бакља сунуо је авион право у небо, у недокучиви свет звезда.

Пред очима пилота пукло је бескрајно небо осуто звездама. Доле на земљи трепере светла: градови

и села. За само 9—10 минута, авион је доспео на висину од 11.000 метара. За разлику од земље, на овој висини температура је далеко испод нуле — 56 степени. На 15.000 метара крв прокључа, а због знатно сниженог притиска плаућа би експлодирала. Међутим, то се не дешава; пилот има специјално одело а и кабина је херметички затворена и подешена да задржи притисак и температуру који владају на земљи.

Пилот је поново позвао контролу летења.

— Јастреб 81, на висини 11.000 метара. Све у реду!

Инструкције између пилота и земље су сасвим кратке и јасне. По добијеном одобрењу пилот је крзно у извршење задатка: на пробијање звучне баријере, на лет бржи од звука, лет који је донедавно био само машта ваздухопловних ентузијаста и сањара. Данас је то само део свакодневних задатака пилота који лете на овом типу авиона. Пробијање звучног зида може се остварити у вертикалном обрушавању, у хоризонталном лету, али и у пењању што је посебно важно.

Сад је пилот поново укључио форсаж. Дуги пламени језик поново је затворао на далеком небу. Тамо, негде високо, пилот и авион постали су једно. У кабини казаљка на махметру, инструменту за мерење надзвучне брзине, полако се приближавала карактеристичној маркици, броју 1. То је брзина од једног маха, брзина 1.200 километара на час, брзина звука.

Још тамо један делић секунде, још само мало...

Тај магични тренутак у ствари је забележен само инструментима. — Казаљка махметра прешла је број 1, игла на вариометру се нагло узнемирила, пала на нулу и одмах се вратила назад; на висинетру, такође: авион и пилот били су с „друге“ стране звучног зида.

Негде дубоко у пилоту тај величанствени тренутак доживљен је као још једна победа и њена драж утолико је већа што је пробијање звучног зида овог пута било ноћу. Пилот је летео брже од звука, сам у својој кабини, сам међу звездама.

И док доле на земљи грми детонација, авион је негде на висини од близу 25.000 метара. Експлозија се чује за читаво време док авион лети брже од звука, али доле на земљи чује се само као један пуцањ. У ствари, пуцањ непрестано одјекује, али и он се помера надзвучном брзином и јури као и авион. Од њега би, да се авион налази на висини мањој од 10.000 метара, попуцала сва прозорска окна на земљи.

Казаљка на махметру и даље расте. Сада је око 1,3 маха... 1,5 маха... 1,6... 1,7... 2,0... 2,2 маха. Брзина, два пута већа од брзине звука — 2.400 километара на час. За врло кратко време авион ове брзине облети Југославију. Дању се са ове висине виде суседне земље, њихови највиши планински венци: Алпи, Карпати, Балкан, Родопи. Дању је земља на овој висини сасвим другачија и личи на бескрајни тепих изаткан од зелених гајева, светлих река, црвених кровова и зелених и плавих брда. Пилот је уронио у беличасто пространство испод којег се пружа бескрај удаљене тамноплаве земље. Ноћу се на овој великој висини светла градова не виде и пилот је заиста сам међу звездама.

Општен победом пилот сања. Ноћ, пространство и брзина, приближили су га космичким јунацима, вавионима и њеним тајнама. Звезде су ту, надокхват руке. Можеш их додирнути, мислиш. Можеш о њима причати својима кад слетиш, можеш...

Позив с контроле летења вратио га је у стварност. Одузео је гас, повлачећи ручицу, и авион за тренутак као да је застао, а онда продужио брзином која се убрзо приближила класичној. Ускоро је био на мањој висини. Поново се пред њим пружала осветљена pista. Код слова „Т“, места за почињање слетања, снажни рефлектори осветљавали суistu као да је дан. Брзином далеко мањом од крстареће, пилот је слетео да би нешто касније на супротном крају piste при још мањој брзини, отворио падобран за кочење.

Када је скренуо према стајанци, погледао је према небу. Учинило му се да су све трепераве звезде прошле кроз плексиглас и ушле у његову кабину и ту остале...

Капетан П. Пејчић,
Снимци: М. Форкапа

ЈУРИЈ ГАГАРИН:

ДЕТИЊСТВО И МЛАДОСТ

Крајем овог месеца излази из штампе аутобиографија Јурија Алексејевича Гагарина, човека који је први напустио нашу планету и из космичких висина угледао Земљину лопту. Поред аутобиографије у књизи су сакупљени и најинтересантнији интервјуи и чланци Колумба космоса, а такође и утисци из личних сусрета са Гагарином. Избор и обраду материјала обавио је Миодраг Маровић, дугогодишњи дописник Танјуга у Москви.

„Политикин забавник“ први у нашој земљи објављује из ове књиге делове Гагаринове биографије који се односе на детињство и младост звезданог јунака.

Сеоски дечак

„...Породица у којој сам се родио ни по чему се не разликује од милиона других породица наше отаџбине. Моји родитељи су једноставни руски људи. Отац Алексеј Иванович Гагарин — син је сиромашног смоленског сељака. Завршио је само два разреда црквене парохијске школе. Међутим, он је човек радознао, па је своје образовање сам допунио. У нашем селу, Клушину, које се налази недалеко од Гжатска, важио је као мајстор за све. Ипак, највише се бавио др-

воњем. Рођен сам 9. марта 1934. године у селу Клушину. Родитељи су радили у колхозу, отац као дрводеља а мајка као музиља.

Дивно је било наше село. Лети све у зеленилу, а зими — у дубоким сметовима. Наша кућа била је друга по реду на путу који води у Гжатск. У малом врту расле су јабуке и вишње, јагоде и рибизле. Иза куће простирала се пољана где су се босонога деца играла лопте. Сећам се времена када сам имао само три године. Сестра Зоја повела

РОДНА КУЋА ЈУРИЈА ГАГАРИНА

водељским и столарским занатом. И сад се живо сећам жућкасте пене струготина, у којој као да су се купале његове снажне руке а по мирису и сад могу да разликујем разне врсте дрвета.

Једном речју, према дрвету се односим са истим поштовањем као и према металу. А о металу ми је много причала мама — Ана Тимофејевна. Њен отац, мој дед, Тимофеј Матвејев, радио је као бравар у Путиловској фабрици у Петрограду. Према мамином причању он је био снажан човек и прави мајстор свог посла — један од оних који су могли, како се то каже, биву да поткују и из комада гвожђа цвет да направе. Никада нисам видео деду Тимофеја — он је погинуо у једној несрећи у фабрици.

Као и отац ни наша мајка у младости није могла да стекне образовање. Али, она је много читала и много знала. Отуд је умела да одговори на свако наше, дечје питање. Било нас је у породици четворо: најстарији брат Валентин, сестра Зоја — три године млађа, најзад ја и најмлађи брат Борис.

ме је на првомајски празник у школу. Тамо сам са столице рецитовао:

Деца су пљескала. Ја сам био веома поносан, то је био први аплауз у моме животу...

Тако је протичало рано детињство сеоског дечака Јурија Гагарина. Када је напунио седам година, отац му је саопштио: „Па, Јура, ове јесени поћи ћеш у школу.“

Али, букнуо је рат. Хитлер је напао Совјетски Савез. О тим тешким тренуцима Гагарин пише:

„Једне недеље отац је дошао узбуђен кући. Никада га таквог нисмо видели. Изговорио је само једну реч:

— Рат!

Мајка се као покошена спустила на кревет, покрила лице кецељом и заплакала без гласа. Све је одмах постало некако тужно. Навукли су се облаци. Ветар је потерао по улици праšину. Умукле су у селу песме. И ми, деца, утишали смо се, прекинули игру. Тог дана из села су у Гжатск, на колима и у колхозном камиону, са дрвеним коферима, отишли регрути. Цео колхоз је ис-

праћао момке који су одлазили на фронт.

Рат је као поплава све ближе прилазио и нашем смоленском крају. Кроз село су као сенке пролазиле избеглице, рањеници, све је ишло некуда далеко у позадину. Причало се да су фашисти збрисали са лица земље град Минск да се воде крваве борбе под Јелњом и Смолен-

ском, али сви су веровали да фашисти неће продрети даље.

Дошао је септембар и ја сам са својим вршњацима кренуо у школу. То је био дуго очекиван, свечан дан. Тек што смо се упознали с учioniцом и почели да исписујемо прво слово „А“, када смо чули:

— Фашисти су сасвим близу, негде под Вјазмом...

Незаборавни сусрећ

Истог тог дана над нашим селом пролетела су два авиона с црвеним звездама на крилима. То су били први авиони које сам видео. Тада нисам знао како се зову, али сад се сећам да је један од њих био „Јак“, а други „Лаг“, тако су се звали тадашњи типови војних авиона. Овај други био је погођен у ваздушној бици и пилот га је последним снагама водио камочвари обраслој трском. Авион се срушио, а младић пилот успешно је искочио, без повреда, изнад саме земље.

На ливаду спустио се други авион „Јак“. Пилот није оставио друга у невољи. Ми, дечаки, одмах смо потрчали тамо. Сваки је желео да макар додирне пилота, да уђе у кабину авиона. Жедно смо удисали дотад непознати мирис бензина, бројали трагове митраљеских зрна на крилима апарата. Пилот су били узбуђени и љути. Машући рукама говорили су да је Немце скупо стао тај уништен „Лаг“. Раскопчали су своје кожне блузе и на њиховим грудима заблистали су ордени. То су били први ордени које сам видео.

Сви су у селу хтели да пилоти преноће баш у њиховој кући. Али, они су провели ноћ у својој „Јаку“. Ми, такође, нисмо спавали и дрхтајући од хладноће, до јутра смо остали с њима. Другог дана пилоти су одлетели, а нама је остало сећање на тај незаборавни сусрет. Свако од нас хтео је да лети, да буде исто тако храбар и леп као они.

Овај сусрет биће Гагарину звезда водиља у свим његовим значајним одлукама касније: да ступи у аеро клуб, да заврши пилотску школу, да постане војни пилот и најзад, кандидат за космонаута.

Али, тада, тек су предстојала тешка времена. Немци су ушли у село Клушину, Гагаринову породицу истерали су из куће и она је морала да прави земуницу да би се заштитила од хладноће. Фронт је био не-

ЈУРИЈ ГАГАРИН (ДЕСНО) И ДРУГОВИ С КОЈИМА ЈЕ УЧИО ЗАНАТ (1951)

далеко одатле, ноћу су грмели топови и авиони. Дечаки су помагали старијима у диверзијама. Јуриј се сећа:

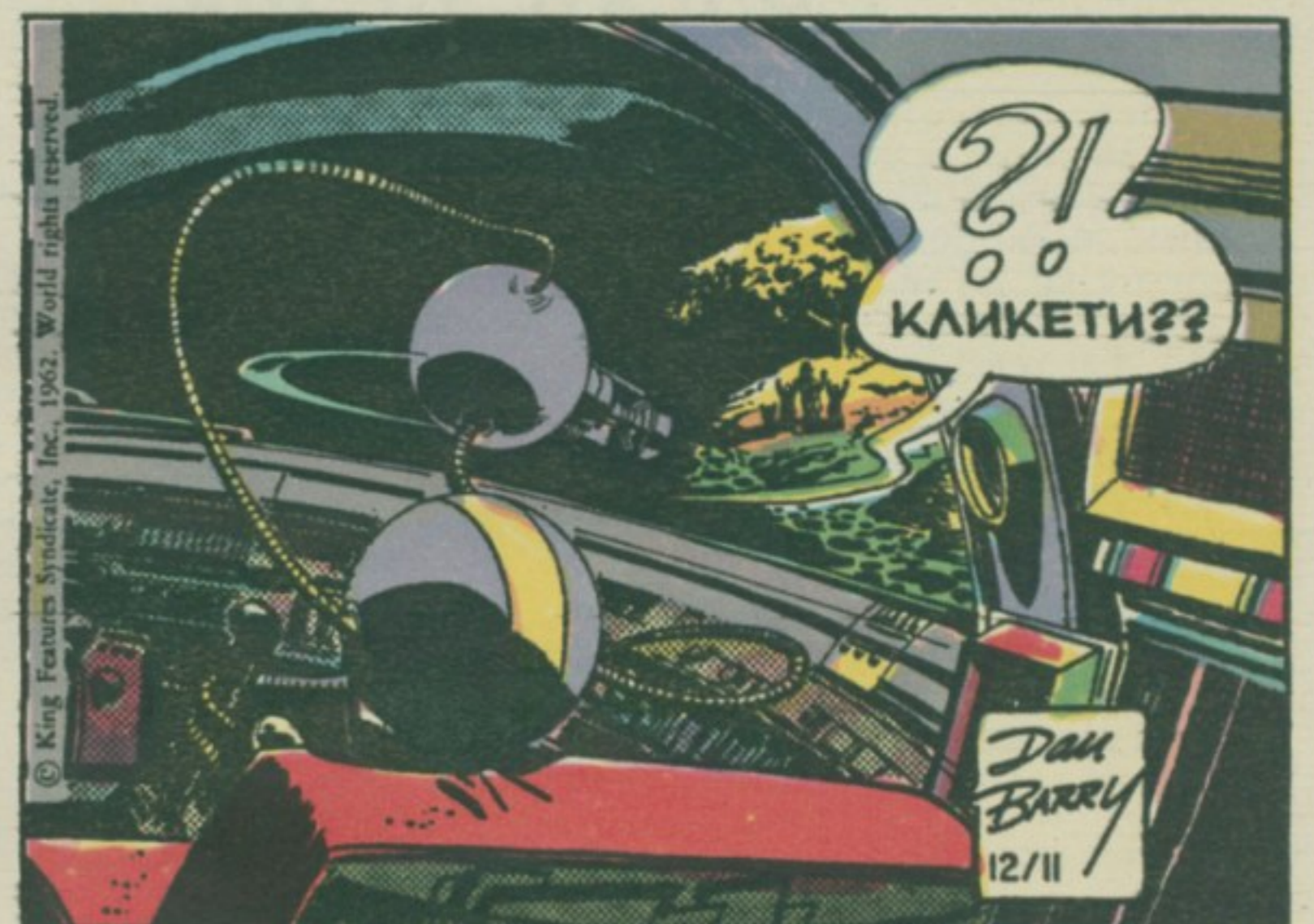
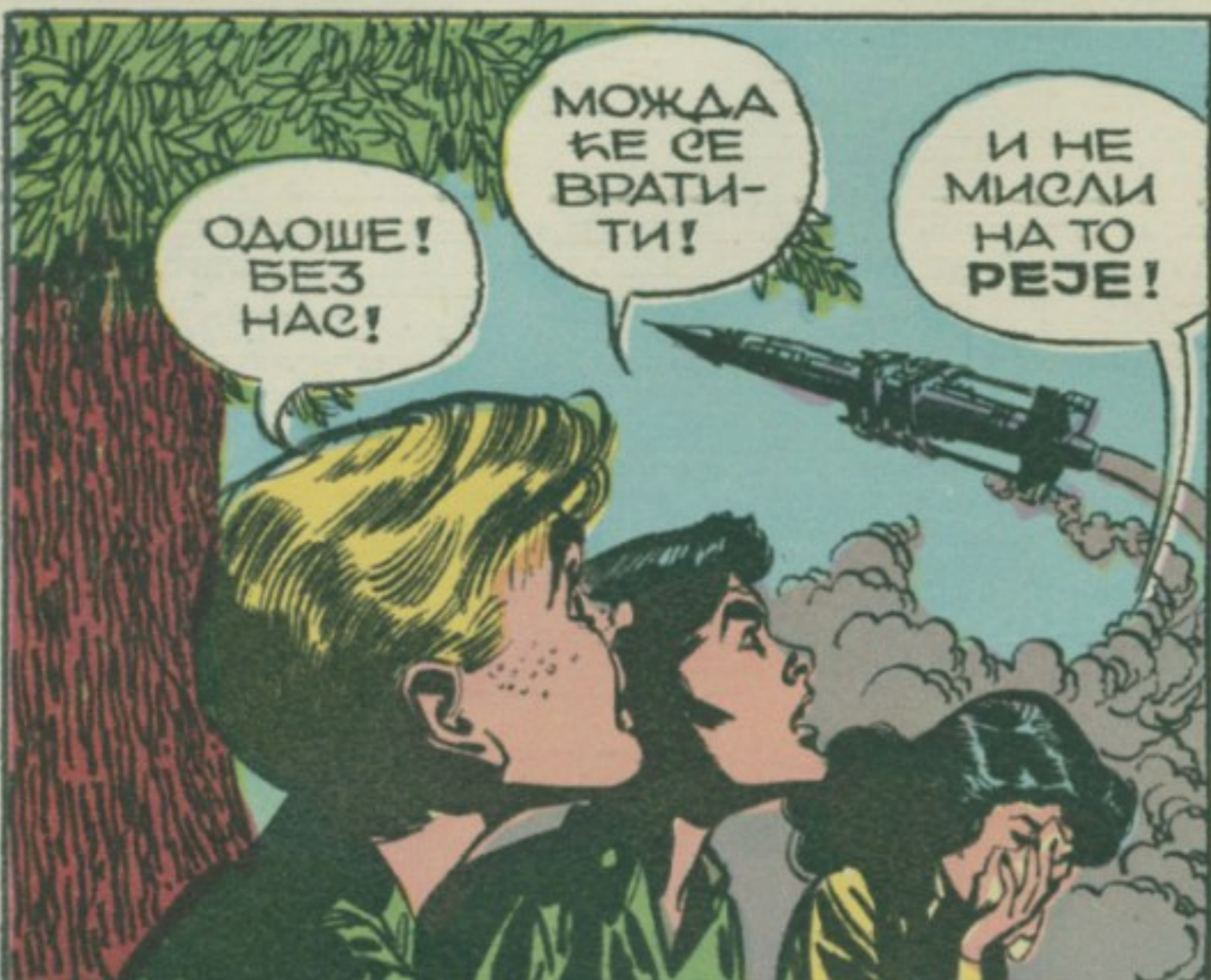
„Угледајући се на старије и ми дечаки кришом смо наносили Немцима штету, колико смо могли. Разбацивали смо по путу екере и комаде разбијених боца, које су пробијале гуме немачких аутомобила, а Алберту, оном Немцу што је у нашој кући газдовао, у ауспуг његовог мотора трпали смо траву и блато.“

Фронт се, мада полагано, ипак, приближавао селу. То смо чак и ми деца схватили по све јачој грмљавини артиљеријске ватре. Ускоро је линија фронта била сасвим близу — свега осам километара од наше куће. Село је било препуно немачких јединица. По њима су наши отварали ватру из топова и бомбардовали их из авиона. Нарочито су фашистима досађивали наши „ноћници“ — „По-2“. Целу ноћ зује као зриковци и сипају бомбе. Тако смо живели у ватри и диму. И дан и ноћ је нешто горело у близини.

(Наставиће се)

ПОРОДИЦА ГАГАРИНОВИХ: ОТАЦ АЛЕКСЕЈ, МАЈКА АНА, ДЕЦА (СЛЕВА НАДЕСНО) БОРИС, ВАЛЕНТИН, ЗОЈА И ЈУРИЈ

ЏОНИ ХАЗАРД

by FRANK ROSSIN

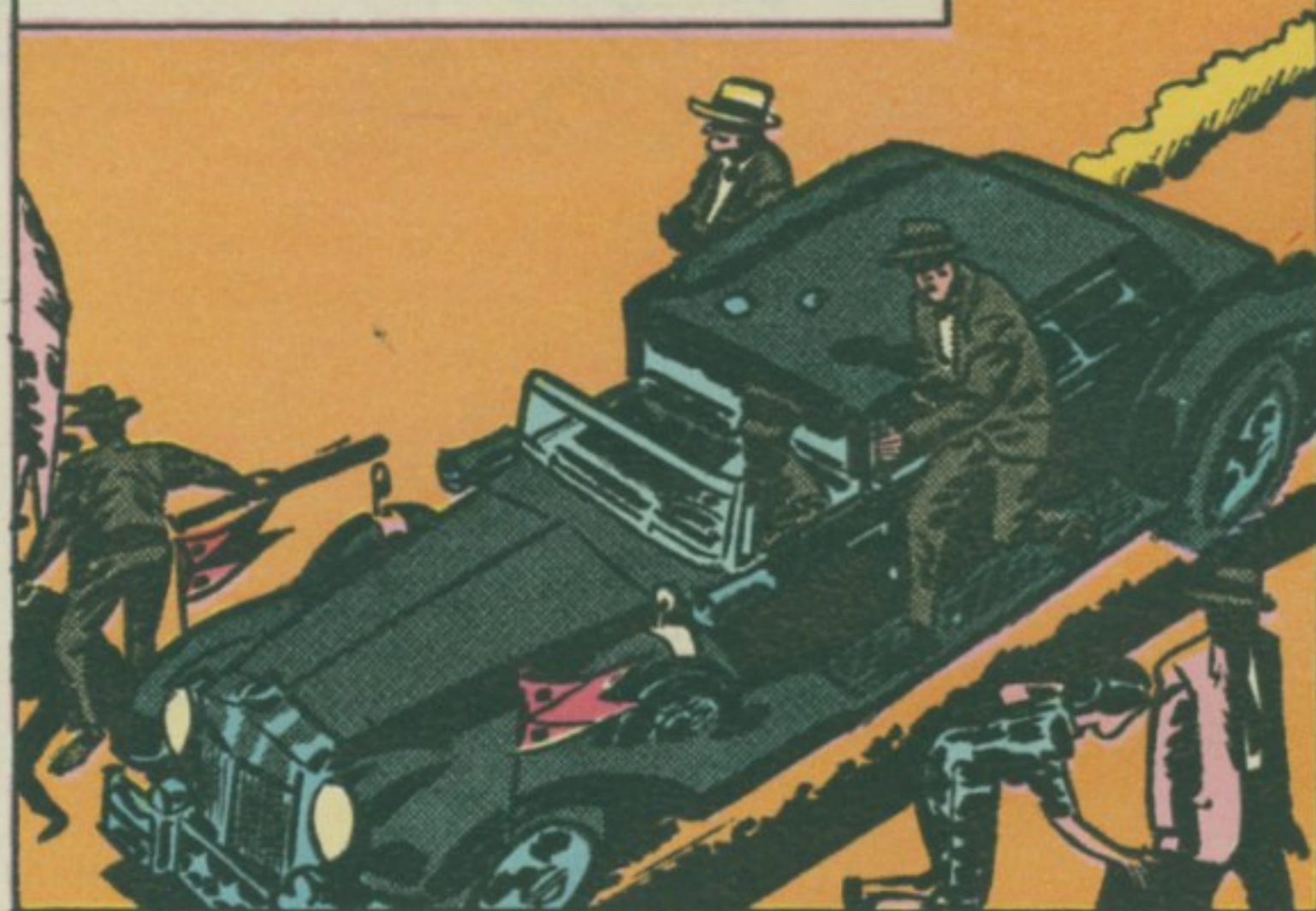

НА АЕРОДРОМУ ЏОНИ ЈЕ ИЗНАЈМИО ЈЕДНУ РИКСИЈУ И КРЕНУО... У НОВУ АВАНТУРУ.

ПРЕМА ЦЕНТРУ ГРАДА!

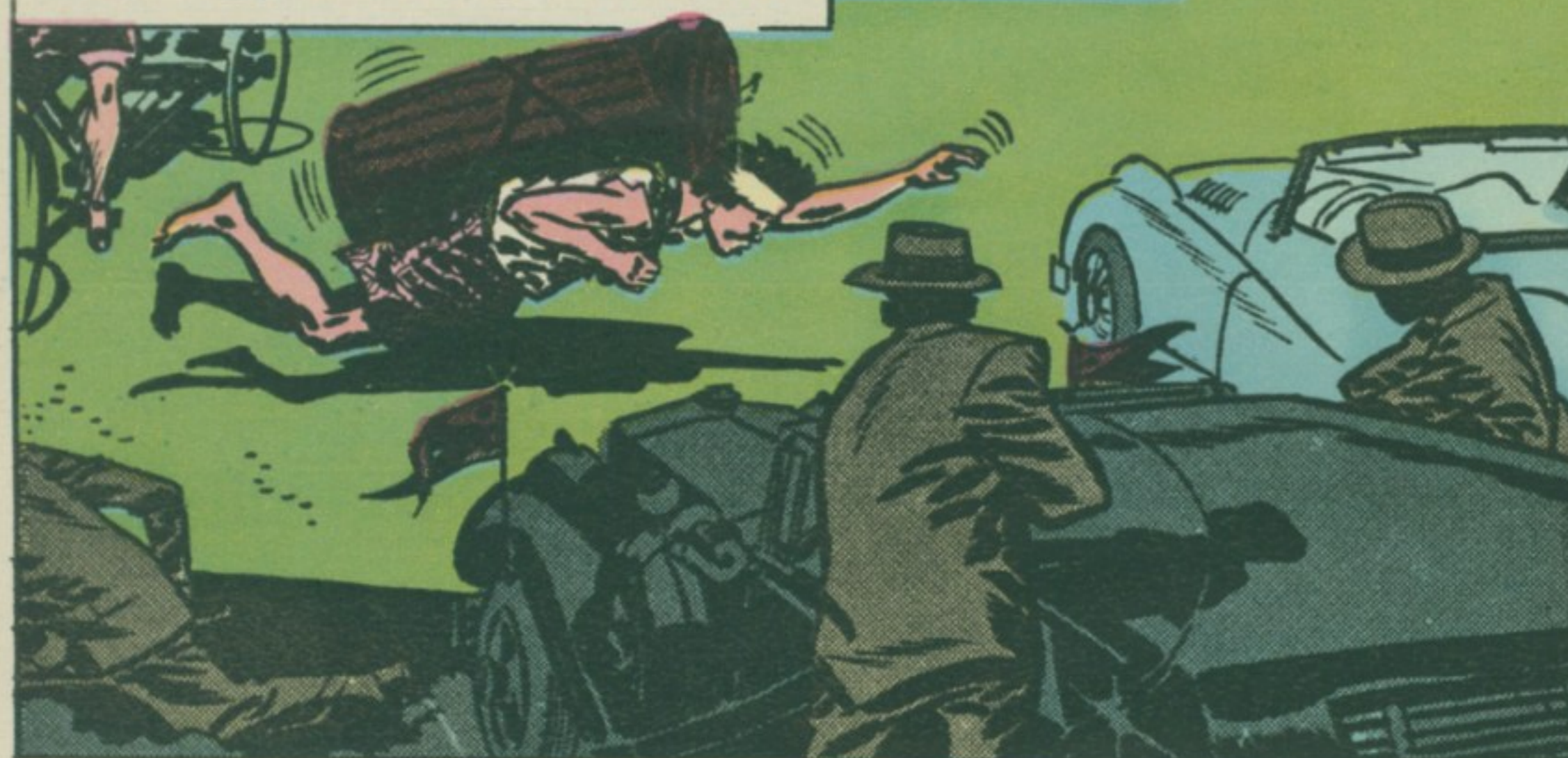
Али, тек што су ушли у прву улицу...

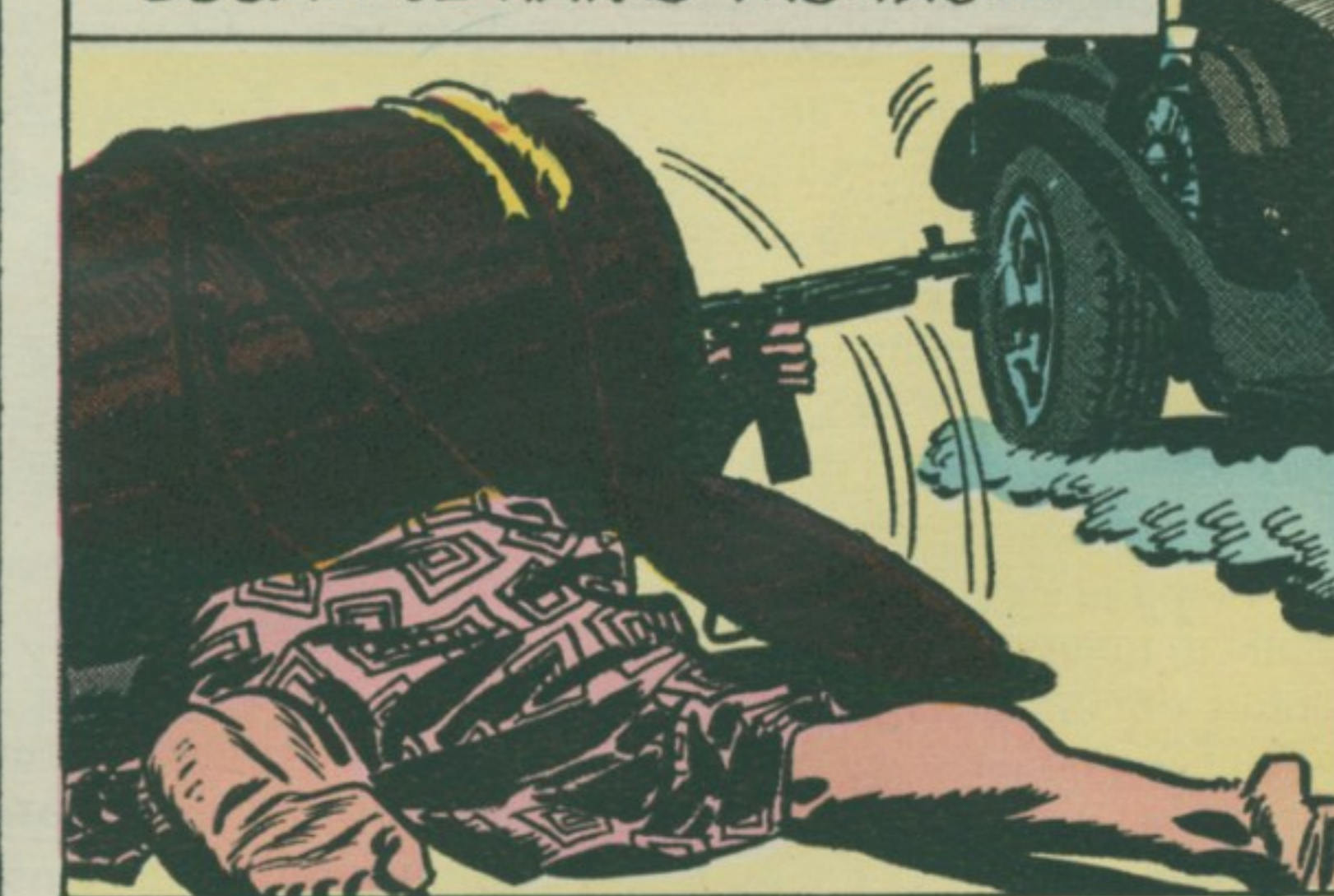
Пут им је препречио један носачи...

Човек је покушао да се еклони али се саплео и пао...

... пред један аутомобил. возач је нагло укочио...

Ово је... изгледа... убиство!

ХВАЛА, МАЛА СВРАКО

ПРИЛОГ МАЛЕ ЕНГЛЕСКИЊЕ
КЕРОЛЕ ЕДИШ ЧАСОПИСУ
»ДЕЧЈИ СВЕТ«

Живим с родитељима у срцу Девона. Једног јутра за доручком приметила сам дивну хаљину на модној страни „Дејли њуса“. Цена — пет фунти! Разуме се, од свог џепарца никад не бих могла да сакупим пет фунти и тако сам мисао о дивној хаљини — заборавила.

Било је топло, сунчано јутро с лаким поветарцем. Кренула сам у шетњу. Нисам одмакла далеко кад у крошњи дрвета приметих како нешто светлуца. Гоњена жељом да видим шта је то, стала сам да се верем уз стари храст. После приличног напора стигла сам до највиших грана. И ту, у једном новом, тек савијеном птичјем гнезду, угледала сам прстење, огрлице, брошеве и наплетке.

— „Каква изванредна збирка!“ — помислих.

Било је то сврачије гнездо. Брижљиво сам покупила своје благо, завила га у марамицу и стрпала у џеп на блузи.

Опрезно сам се спустила низ стабло храста и уцутила се преко ливаде у сеоску полицијску станицу. То је обична сеоска кућа јер у нашем селу Трифтбају нема више од тридесетак дрмова.

Отворила сам мале беле вратнице и кренула уском, поплочаном стазицом која је водила до дрвених врата на која сам закуцала. Уз приличну скрипу врата су се отворила и на њима се појавио стари мистер Џенкс, полицајац. Имао је пријатно, наборано лице.

Здраво, Сали, драга, — рекао је. — Могу ли у нечем да ти помогнем?

— Ох, да! Можете! Молим вас! — одговорила сам.

— Уђи, драга, уђи — наставио је мистер Џенкс. — Испричај шта те мучи.

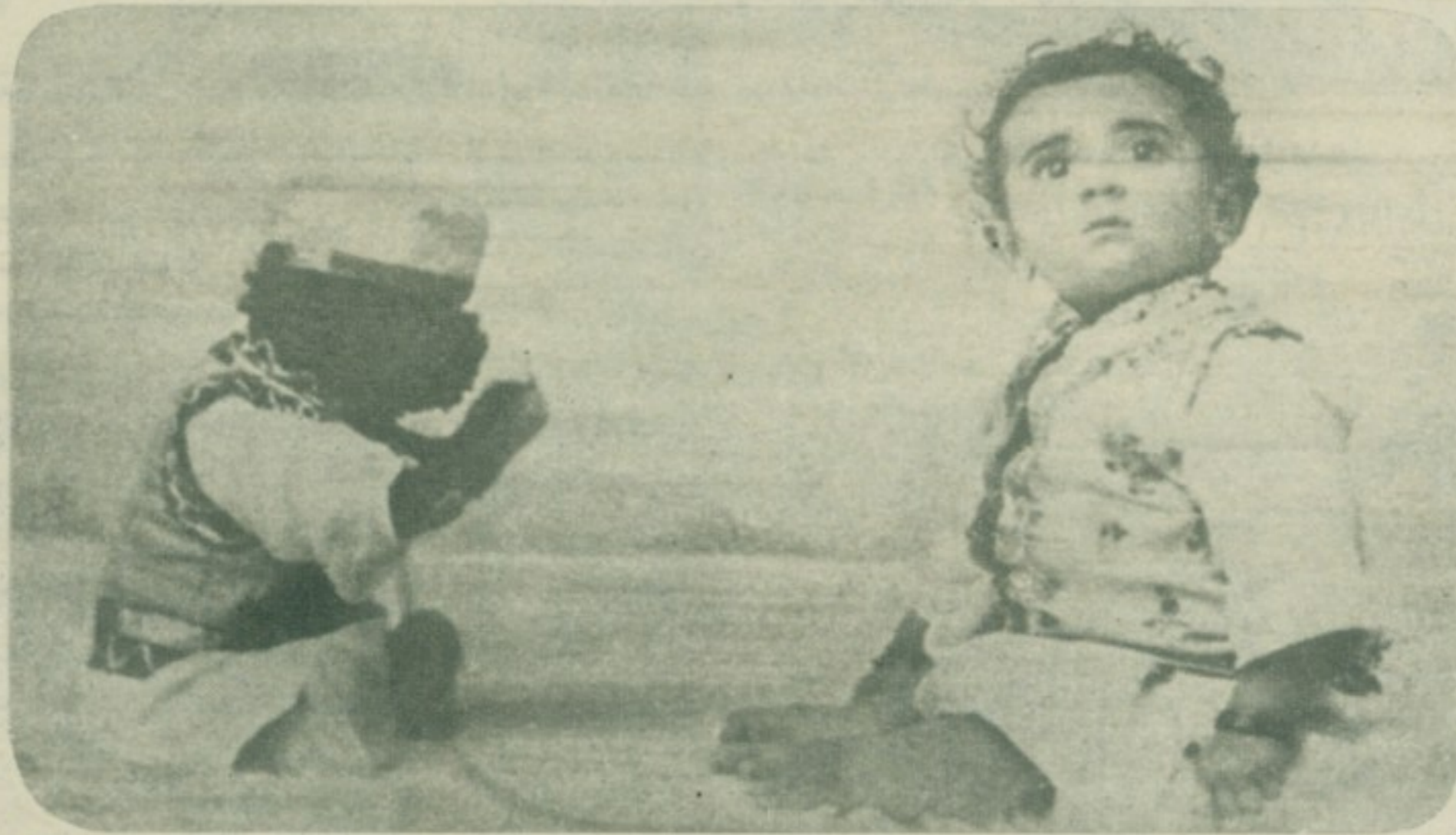
Испричала сам о свом доживљају и показала му шта сам нашла.

— Хм — рекао је замишљено. — Припада ти награда од пет фунти јер овај накит много вреди.

Срце ми је поскочило кад сам то чула а пред очима ми је заиграла она дивна хаљина . . .

ПРЕДСТАВЉАМО ВАМ

ИНДИРА ГАНДИ КАО ДЕТЕ

Из Индије нам је стигао први број часописа „Дечји свет“. Издавач часописа, познати индијски хуманиста Шанкар Пилаит, иницијатор у свету познате Међународне изложбе дечјих цртежа, обраћа се у првом броју будућим читаоцима и будућим сарадницима:

„Дечји свет“ је недељни часопис за децу. Он не припада само Индији или било којој другој земљи или групи земаља. За њега не постоје националне границе, поделе на расе, разлике у вери. Он не мисли у терминима Исток и Запад, црни или бели. Он је за сву децу света.

Старији који воле да пишу за децу, који воле да цртају за децу могу сарађивати у њему. Али, деци ће бити препуштено да од „Дечјег света“ учине што желе. То ће бити њихов свет, свет њиховог стваралаштва.

Детињство је доба стваралаштва и деца могу да шаљу часопису своје најбоље писмене саставе или цртеже, као што већ чине за Међународну изложбу дечјих цртежа. Њихова слобода се неће ограничавати: моћи ће да користе свој таленат како желе . . .“

Сарадница у првом броју је и премијер Индије Индира Ганди, која прича деци своја сећања на најживописнију личност коју је упознала. Био је то неки Рус, луталица и ентузијаста, пилот-каскадер у Холивуду, радник на фарми нојева у Африци, калуђер у Светој гори (као калуђер је спасао из једне совјетске оштећене подморнице три морнара за шта је од совјетске владе добио одликовање), лекарски помоћник у Индији, носач, шофер таксија. Сам је, својим рукама, саградио авион и у њему „возао“ децу да би им причинио радост и уживао у њиховој радости. Завршио је као што је и живео: налетео је својим малим авионом на један други, велики, и погинуо.

Већина сарадника су деца: једна

наестогодишњи Џемс из Аустралије, мала Џил са Новог Зеланда, Ајусо Харета, (5 година) из Јапана, седмогодишња Тања из Совјетског Савеза, Керола из Енглеске, деветогодишња Естер из Мађарске, Аргентинка Дијана, Нора из Замбије, деца Индије . . .

Једна цела страница (нешто мања од странице „Политикиног забавника“) додељена је историјским догађајима датим у облику кратких новинских извештаја и репортажа — као да су се збили данас или пре само неколико дана. Ево три вести са те странице.

МОХЕНЦО - ДАРО ОПУСТОШЕН

Мохенцо-даро, 1500. година пре наше ере.

Мохенцо-даро је у рушевинама. Људи су убијани по улицама и кућама. Други су у паничном страху побегли из града.

Мохенцо-даро, његова тврђава и зидине с кулама пружају данас страшну слику. У пустом граду ништа није остало сем смрти и разарања.

Мада је све у рушевинама, ипак је остало нешто што ће будућим генерацијама причати о високом ступњу који је постигао народ Мохенцо-дароа. Град је подигнут по плану, о чему сведоче тргови и улице што се на њима стичу.

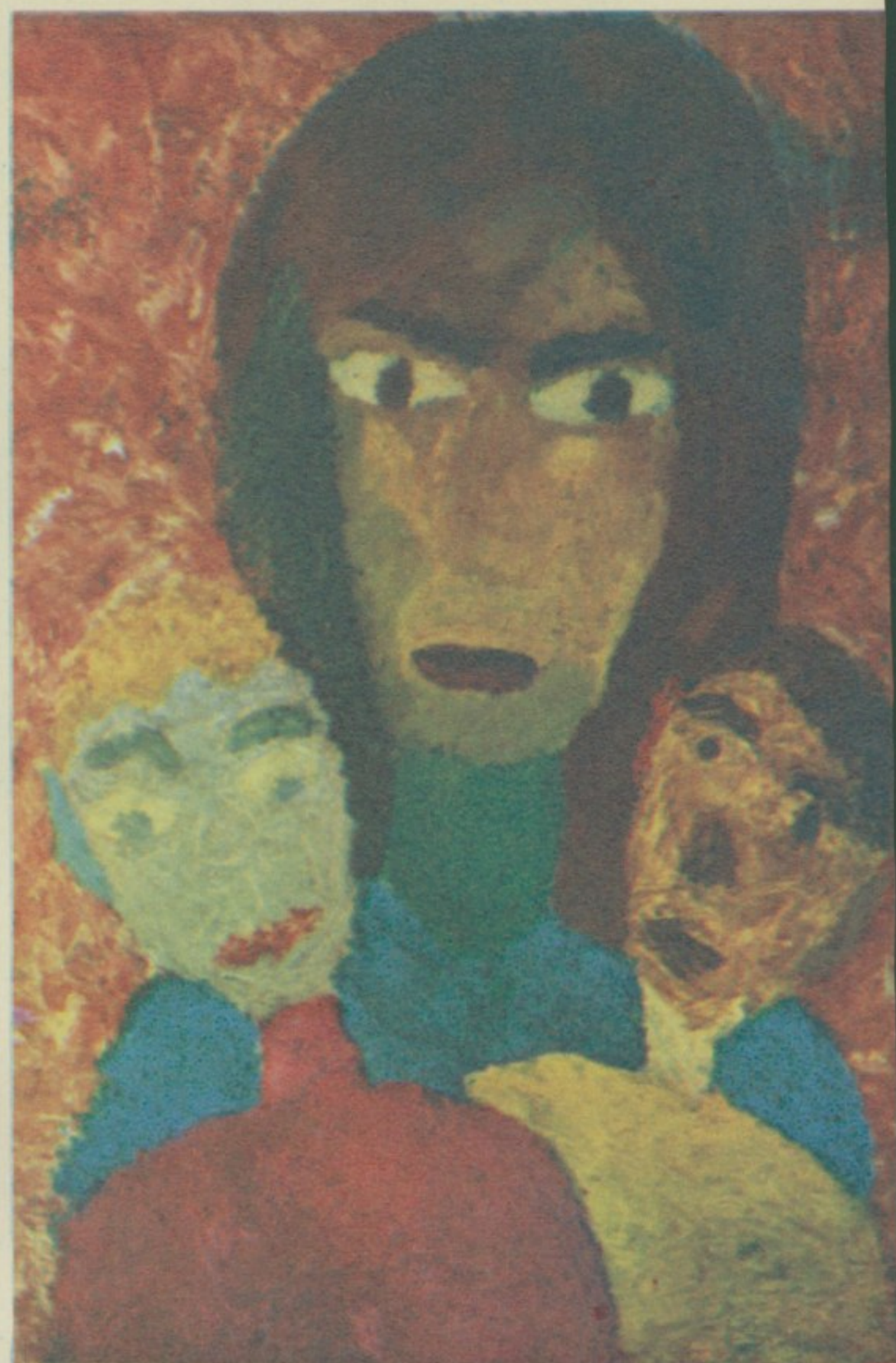
Ипак, најимпресивнији су остаци велике дрвене житнице и циноског јавног купатила. Житница је изграђена на високим темељима од цигала. Међу осталим предмети који ће потомству испричати причу о себи су остаци воловских кола на два точка.

Ту су и чувени печати из долине Инда с дивним угравираним ликовима животиња, дело вештих мајстора. И писмена на печатима и грничарији. Да ли ће будући историчари разумети поруке написане

У ШУМИ, ЦРТЕЖ ГАЉЕ БАХВАЛОВЕ, СССР.

С МАЈКОМ, ЦРТЕЖ ДИЈАНЕ РУЧЕЉИ, АРГЕНТИНА.

»ДЕЧЈИ СВЕТ«

на њима. Ако их буду протумачили, откриће причу о једној великој цивилизацији.

ФАРАОН ПОБЕЂУЈЕ ХИКСЕ

Аварис, Египат 1570. пре наше ере. Фараон Ахмозис I најзад је са-

владао Хиксе или „пастирске краљеве“, семитску династију која је дуго угњетовала Египћане.

Тирански Хикси владали су Египтом преко 511 година.

У својој дугој борби против Хикса Египћани су овладали најмодернијом ратном техником, нарочито употребом бојних двоколица.

АХАЈСКИ КРАЉ ЗИДА НОВА УТВРЂЕЊА

Микена, Грчка, 1500. година пре наше ере.

Ахајски краљ подигао је ново утврђење у Микени, недалеко од земљоуза који повезује полуострво Пелопонез са осталим копном.

Ново утврђење што се диже изнад равнице може да пружи уточиште свим становницима Микене.

На знак за узбуну народ навали кроз капије утврђења. У њему има довољно хране за све као и потребне залихе маслиновог уља. Ископан је и бунар који ће осигуровати воду за пиће.

Кад се капије затворе и на њих навали огромно камење, краљ и његов народ моћи ће месецима да одолевају опсади непријатеља.

На главном улазу се налазе два горда лава исклесана из пешчара. Грађевина као целина је заиста величанствена творевина.

Једна страница посвећена је објашњавању најважнијих физичких појава („Како настаје звук“), на другој ће мали филателисти наћи најновије марке из разних земаља. Нису заборављени ни митологија ни дечје игре.

Аутори свих песама и кратких прича су деца, деца из целог света.

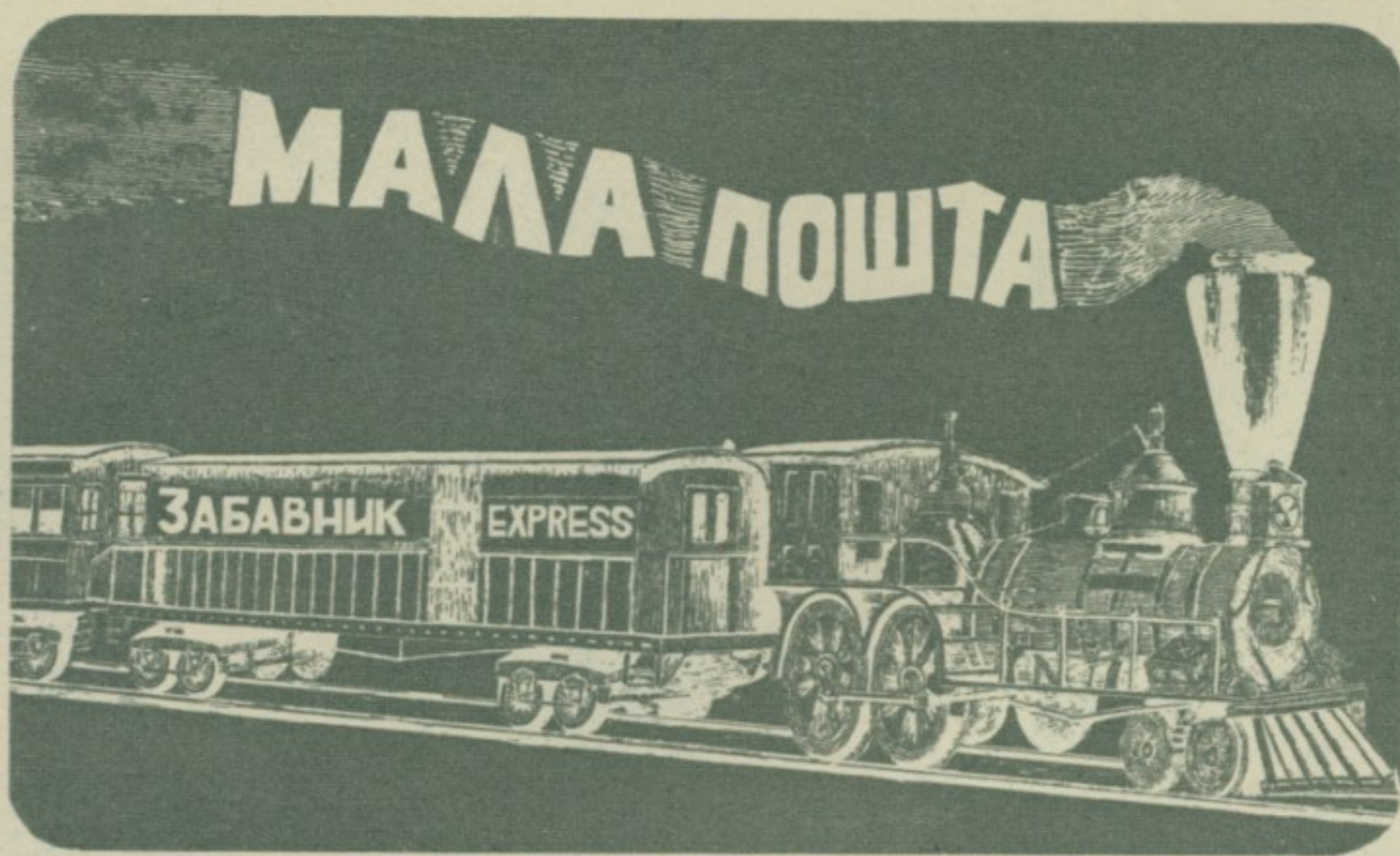
Оснивач и уредник листа позива преко „Политикиног забавника“ и децу Југославије да постану сарадници „Дечјег света“. Они који се на то одлуче (а ми верујемо да ће њих бити много) треба поред имена и адресе да наведу своје године. Писмени састави треба да буду на енглеском језику. Адреса часописа је: „Children's World, 4 Baladur Shah Zafar Marg, New Dehli, India.

С ДРУГАРИЦОМ, ЦРТЕЖ АТСУЈО ХАРАДЕ (ЈАПАН).

ПОЗОРИШНА ПРЕДСТАВА, ЦРТЕЖ НОРЕ КОНОСО, ЗАМБИЈА.

БУДУЋИМ АРХЕОЛОЗИМА

Од своје пете године читам „Забавник“ па мислим да ћете ми одговорити на ово моје питање. „Ове године завршавам осми разред и желео бих да postanем археолог.“

Борис Бошевски, Мостар

Завршавам средњу школу па бих желео да студирам археологију и зато вас молим да ми кажете на који факултет треба да се упишем. Наведите ми адресу.

О. Ј.

Ми смо већ неким нашим читаоцима одговарали на исто питање, али ви сте свакако пропустили да прочитате тај број Забавника. Зато молимо читаоце да убудуће прате рубрику „Мала пошта“ да се не би исте вести понављале. Сада вам одговарамо на постављена питања. После завршене средње школе или гимназије треба да се упишете на Филозофски факултет — грана археологије. Првом читаоцу одговарамо да би требало да се обрати Филозофском факултету у Сарајеву. Пошто не знамо одакле је други читалац, ми му дајемо адресу Филозофског факултета из Београда, Студентски трг 1.

СКУПЉАМ ЗНАЧКЕ

Хоби ми је скупљање значки. Имам доста велику збирку. Интересује ме да ли постоји код нас у Југославији штампан каталог о значкама.

**Драган Тасевски
Куманово**

До сада код нас није издат ниједан каталог значака. За све остало што вас интересује у вези са значкама (нарочито размена) можете се обратити на адресу „Политикин забавник“, Цетињска 1 и назначите „За берзу значака“.

ПРЕДРАЖЕ, ЈАВИ СЕ!

Редовна сам читатељка „Политикиног забавника“. У вашем листу од 26. априла у рубрици „мала пошта“ прочитала сам и писмо читаоца Предрага Гајшака који се жали како не може нигде да набави

албум „Биљног света“. Како ја имам два иста желела бих да му пошаљем само не знам његову потпуну адресу. Молим вас објавите ово моје писмо.

**Ујвари Ержика
Зрењанин, Охридска 16а**

Ваша жеља да помогнете другу за сваку је похвалу. Објављујемо ваше писмо и надамо се да ће вам се друг из Загребца ускоро јавити.

НАРОДНИ УНИВЕРЗИТЕТИ

Драга редакцијо, Ове године ћу завршити осмогодишњу школу и желела бих да идем на неки занат. Највише бих волела да учим дактилографију. Молим вас обавестите ме где да се обратим, колико настава траје и колико стаје школовање.

М. С. Ј. Божевац

Обично народни универзитети организују курсеве за дактилографију. Настава траје 5 x 2 часа недељно. Школарина је 100 нових динара. Зато је најбоље да пратите у штампи мале огласе и да се на један такав оглас јавите. Дајемо вам адресу Народног универзитета „Стари град“ у Београду, Капетан Мишина 6-а, па се њима обратите.

БАЛЕТ И ЛЕТИ

Желела бих да се упишем на неки курс балета који бих похађала за време летњег распуста. Молим вас препоручите ми школу, али која се налази у близини Вождовца. Одавно већ желим да похађам такву школу пошто мислим да имам талента а и други ми говоре исто.

**Зорица Јовановић
Београд**

Културно-уметничка друштва у Београду углавном имају и течајеве за балет, али обично они за време летњих распуста не раде. Било би можда добро да се обратите Дому омладине. „Редакција програма“ у Македонску 18/IV пошто они примају таленте, наравно уз претходну аудицију. Желимо вам да успете!

НЕСРЕЋА

Имам 14 година и по челу највише, а и другим деловима лица, имам бубуљице. То ми наравно смета, и ружно је видети. Молим вас помозите ми вашим саветом.

Гордана, Титоград

Прво треба да се обратите дерматологу који ће свакако наћи прави узрок вашој незгоди. Он ће вам свакако саветовати шта треба да радите. Истина, данас постоје и разне креме које утичу да се те неелажности отклоне. Ми вам можемо препоручити швајцарски препарат „Пиксор“.

СНИМАТЕЉИМА

Желео бих да postanем сниматељ филмова. Имам истина свега 12 година, али сам то чврсто одлучио. Молим вас одговорите ми како ту жељу да остварим.

**Бранислав Диклић
Нови Сад**

Овим писмом желимо да одговоримо и другим нашим младим читаоцима који би желели да postanу фото-репортери, кино-оператери и сниматељи. Пре свега требало би да се упишете у неки аматерски фото-клуб. Вероватно у

вашем месту такав постоји. Заинтересовани обично иду на курс за фото-аматере који отприлике траје око два месеца а после тога се полаже испит. Затим постајете члан неког аматерског фото-клуба. Касније, уколико будете имали успеха, можете се упустити и у већа снимања.

У Београду постоји кино клуб „Београд“, Бориса Кидрича 66.

ЗУБОТЕХНИЧКА ШКОЛА

Редовна сам читатељка Забавника, па вас молим да ми одговорите на ово питање. Завршавам осми разред и желела бих да се упишем у зуботехничку школу. Интересује

ме да ли се полаже пријемни и из којих предмета, затим колико школа траје и у којим се градовима налази.

Нађа, из Бајине Баште

За пријем у зуботехничку школу потребна је завршена осмогодишња школа. Пријемни испит се полаже из српскохрватског, математике и моделирања (жице и гипса). Школовање траје 4 године. У Београду се школа за зубне техничаре налази у Фабриковој 12, али постоји и у већим градовима наше републике.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉА

Имам 14 година и желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из Југославије (а посебно из Београда и Загребца). Мој хоби: скупљање плоча и бит-музика. **Вера Ђулибрк, Лењинова 60/Х, Сарајево.**

Желимо да се дописујемо са друговима и другарицама из земље и иностранства. Наш хоби је скупљање разгледница и салвета. **Недовић Љубица и Коран Боса, уч. VI-2 основне школе „Браћа Рибар“ Затон код Бијелог Поља.**

Имам 13 година и ученик сам VIII разреда. Хоби ми је скупљање плоча и разгледница. **Карољ Веселинов, Партизанска 28, Бала (Крстур).**

Интересује ме сликарство и бит музика. Имам 14 година и похађам осми разред основне школе. **Миленко Гаврић, ул. Орловића Павла 21 улаз 3, Нови Сад.**

Имам 18 година, скупљам марке и стране салвете. Уједно поздрављам Снежану Гијошевић и Јасмину Марков из Опова. **Славица Урс, ул. Косте Абрашевића бр. 19, Београд (код Цветка)**

Ученик сам VI разреда, учим руски језик. скупљам марке, салвете и стари новац. **Драган Сомборски, ул. Ечански друм бр. 56, Зрењанин.**

Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље и иностранства. Имам 16 година. **Олгица Златић, ул. Лењинова бр. 28, село Јабука код Панчева.**

Имам 9 година и желео бих да се дописујем са ученицима из наше земље. Мој хоби су: хокеј и фудбал. Навијам за Партизан. Занима ме атомистика. **Душко Војновић, ул. И. Доле Рибара бр. 8, Приједор.**

Желела бих да се дописујем са читаоцима Забавника. Скупљам салвете марке и слике глумаца. **Илонка Новак, Прегревица 10, Марадик, Срем.**

Имам 13 година и желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из земље и иностранства. Језик дописивања: чешки, руски или француски. **Бранкица Алексић, М. Тита 137 стан 8, Свилајнац.**

Ученик сам VII разреда и желео бих да се дописујем са вршњацима. **Славко Ђијин, ул. Сл. Марковића бр. 17, Ђурђево, Бачка.**

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље и иностранства. Имам 14 година. Скупљам салвете. **Ружица Проданов, Војвођанска 3, Бачко Петрово Село, Бачка.**

Желела бих да се дописујем са југословенском омладином. СССР, Ростовска област, г. Шахти 7, пер. Тулскиј ир. 30, **Прусаковој Нади.**

УКЛЕТА ХОРДА

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● прва директна трансфузија крви изведена је 1675. године у Лондону. Међутим, тек кад је натријев

цитрат уведен као конзерванс, крв је могла да се очува по неколико часова а данас и месецима. Овако конзервирана крв испробана је с успехом за време првог светског рата 1914—1918. године.

● камила као и већина сисара плива кад је на то приморана, али

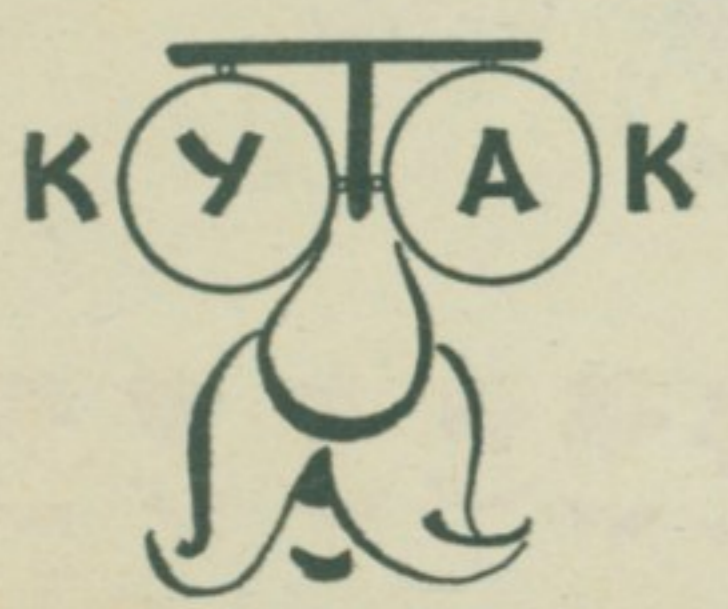

с обзиром да живи у пустињама то „задовољство“ јој се не пружа често.

● чворак се зими обично и храни и спава у великим јатима.

● обичај скидања шешира у знак поздрава потиче још из средњег века. У то време витезови су при сусрету са познаницима подизали визир са шлема да би они могли да виде ко их поздравља.

ВЕСЕЛОГ
архивара

ГЕНЕРАЛ И ЦИГАРЕ

За време руско-турског рата 1877—1878. године при штабу генерала Скобељева стално су се налазили новинари и сликар Верешчагин. За време једне веома важне борбе сликар и новинари стајали су на једном брежуљку нешто даље од генерала. Неупуњени у ратне вештине они нису могли да одгонетну како се борба развија а да питају Скобељева нису се усуђивали јер су знали да је прек и несклон разговорима. Из неприлике их је извукао Верешчагин. Пришао је генералу са отвореном кутијом пуног цигара и понудио му да запали. Затим се вратио новинарима и казао им: „Ми побеђујемо!“

— Како сте дознали? Је ли вам генерал рекао?
— Веома просто. Пазио сам како ће Скобељев да узме од мене ци-

гару. Да се битка одвија лоше по нас или да је стање нејасно, генерал би узео цигару и не гледајући. А он је мирно, не журећи се, бирао и изабрао најбољу. Значи, битка ће повољно одвија.

МУДАР ГОСПОДАР

Француски књижевник Александар Дима имао је слугу који није баш много поштовао свог господара и који га је често изводио из стрпљења. Једном, кад неко његово наређење није било извршено, Дима је викнуо:
— Реци ми, молим те, ко је од нас двојице луд: ти или ја?
— Ах, господару, сигуран сам да ви никад не бисте узели у службу човека који је луд.

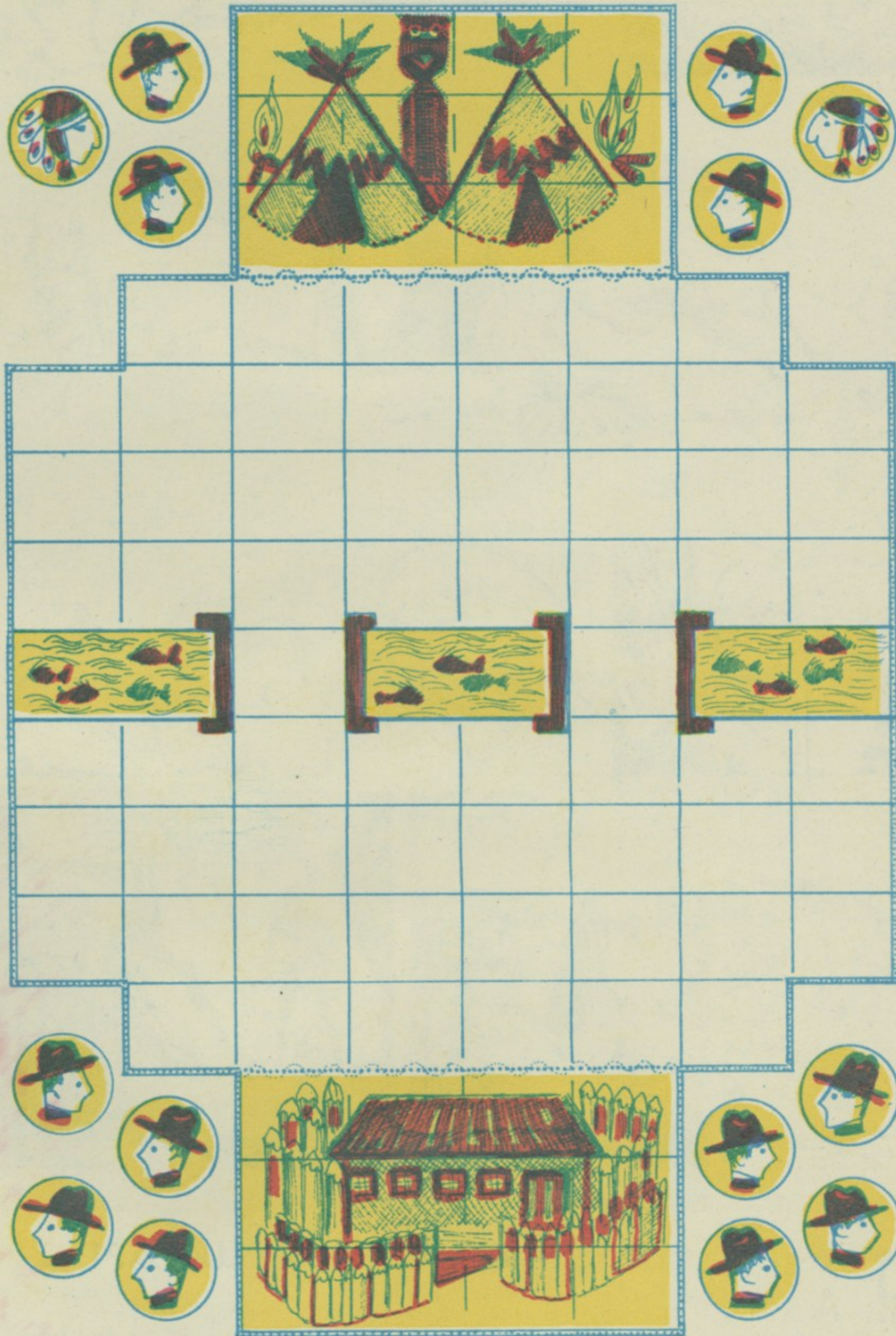
КАД СЕ УМОРИТЕ ОД УЧЕЊА

КАУБОЈИ И ИНДИЈАНЦИ

Група Индијанаца које предводи поглавица Црни Орао напала је насељенички логор који су чували каубоји. Не, ово није увод у причу о каубојима и Индијанцима већ тако почиње наша нова игра коју вам данас препоручујемо. Није тешка ни за прављење а ни за учење а погодна је јер је играју само два играча.

За игру су потребни табла и жетони. Таблу можете направити према нашем цртежу или једноставно исећи пажљиво нашу и залепити на чврсти картон. Та исто урадите и са жетонима: дванаест каубоја и дванаест Индијанаца.

Пре почетка игре играчи се договоре ко ће играти жетонима каубоја а ко Индијанаца. Игра се састоји у томе да се пређу мостови и „заузме“ противничка „територија“. Играчи на смену премичу жетон само за по једно поље и то: право, косо или бочно. По тези уназад нису дозвољени. Противник се исто тако „једе“ право, косо или бочно. Побеђује онај играч који сачува већи број пиона и њима освоји противничку тврђаву односно индијански вигвам. Ко ће бити први на потезу одређује се бацањем новчића — глава, писмо. Пре почетка игре свих 12 каубоја налазе се у квадратима на које је подељено њихово дрвено утврђење и простор око њега, док се Индијанци налазе у 12 поља свог насеља.

ЗАШТО КАЖЕМО:

БЕЛА ГЕОГРАФСКА ИМЕНА

Наш главни град, Београд, први пут се помиње под својим данашњим именом у 9. веку. Поред тог Београда у нашој земљи постоји још један град са истим именом — Биоград на мору.

У многим географским именима широм света срећемо, као саставни део, придев „бео“. И због тога наша два Београда нису једина два бела града на свету.

У Северној Америци постоји имењак нашег главног града: градић Београд, са око 1500 становника, основан 1774. године. Недалеко од њега налази се и језеро Београд.

У Совјетском Савезу такође постоје два бела града: један Белгород у близини Харкова и други у Украјини.

И у Немачкој постоји један бели град — само се он на немачком зове Вајсенбург.

Бело блато, Бело брдо, Белоградец, Бели поток, Бијела, Бијела Ли-

џица, Бијеле Рудине, Било Поље, и Бијело поље, Бијељина — то су само нека од „белих“ географских имена у нашој земљи.

Бели Нил, Бели Карпати. Бео је и Монблан (у преводу: Бела планина), бео је и један рт на западној обали Африке; бело је једно језеро у Аустралији, беле су четири реке у Сједињеним Америчким Државама; у Индијском океану бели се једно острво и још једно у Росовом мору; Бело острво имају и Канада и Нови Зеланд. Једна Бела река тече и кроз Канаду.

Енглеска има два већа града који су имењаци наше Беле Цркве.

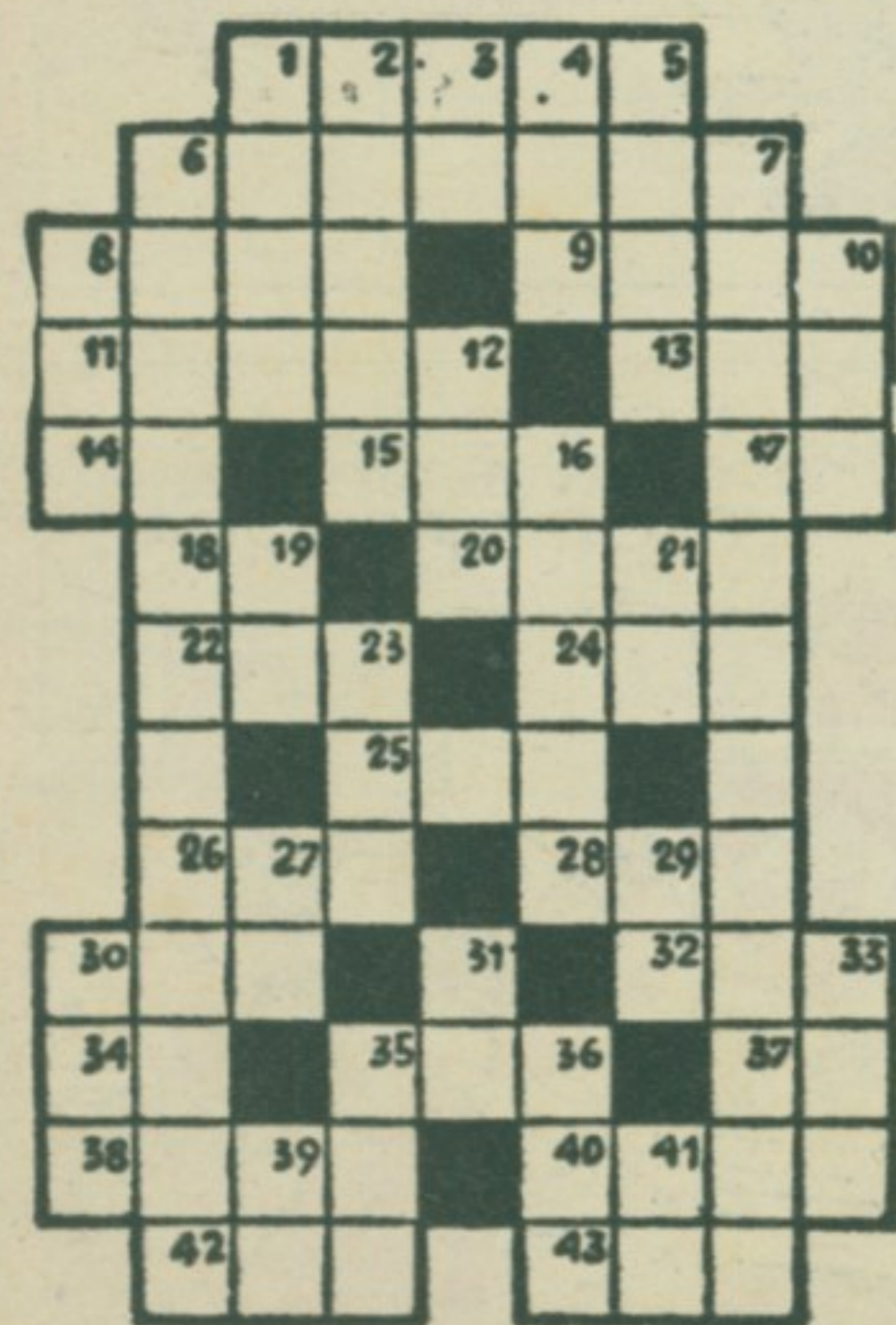
Бело језеро, Бели поток, Бели брег, Беле стене, Бели камен, Бели рог, Беле воде, Бело језеро — сви ови називи узети су са географских карата Немачке и Аустрије.

И ко зна шта се још све бели на нашој планети Земљи.

* укршћене речи *

Водоравно: 1) шумски демон у митологији старих Грка, 6) сликарски покрет, поникао у Француској око 1905, 8) река у Црној Гори, 9) носач (турц.), 11) старо номадско племе, 13) име глумице Мањани, 14) иницијали нашег композитора („О-хридска легенда“), 15) целокупна,

17) место у Србији, 18) иницијали нашег књижевника („Мртве јавке“), 20) име књижевника Ковачића („У регистратури“), 22) крволочна звер, 24) швајцарски легендарни јунак, 25) древни феничански град, 26) народно коло, 28) врста кратког мача, 30) врста афричке антилопе, 32) главни град Башкирске ССР, 34) два самогласника, 35) аустралијска птица тркачица, 37) првак, 38) блесак, 40) длака, 42) стара турска титула, 43) врста папагаја.

Усправно: 1) ноћна птица грабљивица, 2) предужам, 3) лична заменица, 4) позади, 5) десна притока Неретве, 6) симфонијски оркестар, 7) познати шпански композитор и пијаниста („Тророги шешир“), 8) домаћа животиња, 10) река на Косову, 12) жалосна врба, 16) предсобље, 19) лична заменица, 21) хемијски знак за телур, 23) део намештаја, 27) хемијски знак за рутенијум, 29) аутомобилска ознака за Пулу, 30) плин, 31) памет, 33) старојудејски цар, 35) ноћна птица грабљивица, 36) врста иловаче, 39) хемијски знак за сребро, 41) мера за површину.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Кеопс, 5) дрво, 6) на, 8) руке, м, 10) ре, 12) Уна, 13) Брехт, 15) ад, 16) Мокрим, 17) нос, 19) свита, 20) Ман, 22) аде, 23) батер, 25) акт, 27) уранак, 28) ту, 29) конак, 30) руб, 31) ај, д, 32) бара, 33) еп, 35) тама, 36) антре.

— Мама, он је први почео...

— Не, драга. Није од крокодила, већ права вештачка кожа.

— Нигде не видим жирафу!

WALT
DISNEY

МИКИ

